

AML PRO ÚČETNÍ

E-BOOK

WEBINÁŘ

MATERIÁLY

Krásný den,

právě držíte v rukou eBook, který vám usnadní orientaci v problematice AML. Jeho cílem je poskytnout praktickou pomůcku, která vám pomůže lépe porozumět vašim povinnostem a vyhnout se případným sankcím.

Pro koho je eBook určen?

Tento materiál je určen externím účetním, kteří spadají pod AML povinnosti a chtějí mít jasný přehled o tom, co vše musí dodržovat.

Kdo jsem?

Jmenuji se Lenka Vochozková a působím jako účetní, lektorka a jsem tak trochu i IT nadšenec. Zároveň jsem ale také máma. Mým cílem je pomáhat začínajícím i zkušeným účetním a podnikatelům, kteří chtějí vést své účetnictví správně, úplně a průkazně. 😊

Doufám, že vám tento eBook přinese užitečné informace a praktické návody, které vám usnadní každodenní práci.

Lenka Vochozková, autorka eBooku a videokurzů
www.ucetni-kavarna.cz

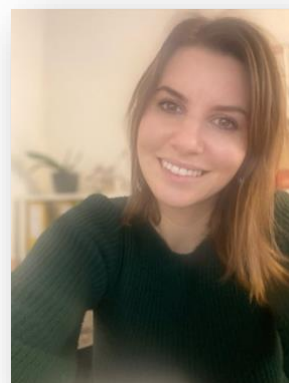

@ucetnikavarna

@ucetnikavarna

„Když se nezeptáš, odpověď je vždycky NE.“
„Negativní mysl nikdy nepřinese pozitivní život.“

Copyright © Lenka Vochozková, 2025

OBSAH

SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

PŘEDPISY A VYHLÁŠKY

METODICKÉ POKYNY

ZÁKLADNÍ POJMY

POVINNOSTI PODLE AML ZÁKONA

IDENTIFIKACE KLIENTA

KONTROLA KLIENTA

ZESÍLENÁ IDENTIFIKACE A KONTROLA

KLIENTA

NEUSKUTEČNIT OBCHOD

UCHOVÁVAT INFORMACE

OZNÁMENÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU

ODLOŽENÍ SPLNĚNÍ PŘÍKAZU KLIENTA

ODLOŽENÍ SPLNĚNÍ PŘÍKAZU KLIENTA

INFORMAČNÍ POVINNOST

POVINNOST MLČENLIVOSTI

DALŠÍ POVINNOSTI DLE AML

POUČENÍ KLIENTA

OBSAH POUČENÍ

FORMA A ZPŮSOB PROVEDENÍ POUČENÍ

IDENTIFIKACE KLIENTA OBECNĚ

POŘÍZOVÁNÍ KOPIE OP

PODMÍNKY PRO POVINNÉ KOPÍROVÁNÍ OP

PRAKTICKÉ DOPADY A DOPORUČENÍ

IDENTIFIKACE KLIENTA ZA FYZICKÉ

PŘÍTOMNOSTI

FYZICKÁ OSOBA

PRÁVNICKÁ OSOBA

POVINNOST UCHOVÁVAT KOPIE DOKLADŮ

PROVĚŘENÍ POLITICKY EXPONOVANÝCH

OSOB (PEP) A SANKCIONOVANÝCH OSOB

IDENTIFIKACE KLIENTA NA DÁLKU

PŘEVZETÍ IDENTIFIKACE

DÁLKOVÁ IDENTIFIKACE – PRVNÍ VARIANTA

DÁLKOVÁ IDENTIFIKACE – DRUHÁ VARIANTA

PODMÍNKY PRO POUŽITÍ DÁLKOVÉ

IDENTIFIKACE:

KONTROLA KLIENTA

ÚČEL KONTROLY KLIENTA

KDY JE POVINNÉ PROVÉST KONTROLU

KLIENTA?

DOPORUČENÍ PRO KONTROLU KLIENTA

RIZIKOVOST KLIENTA

KLASIFIKACE RIZIKOVOSTI KLIENTA

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ RIZIKOVOST KLIENTA

DOPORUČENÍ PRO POSUZOVÁNÍ

RIZIKOVOSTI KLIENTA

KONTROLA KLIENTA

KDY VZNIKÁ POVINNOST PROVÉST

KONTROLU KLIENTA?

POSTUP KONTROLY KLIENTA

DOPORUČENÍ K PROVÁDĚNÍ KONTROLY

KLIENTA

INTERVAL PRO PERIODICKOU KONTROLU

KONTROLA KLIENTA V ESM

POVINNOST NEUSKUTEČNĚNÍ OBCHODU

SITUACE, KDY MUSÍ ÚČETNÍ ODMÍTNOUT

OBCHOD NEBO UKONČIT OBCHODNÍ VZTAH:

DŮSLEDKY NEUSKUTEČNĚNÍ OBCHODU

POVINNOST UCHOVÁVAT INFORMACE

OZNÁMENÍ O PODEZŘELÉM OBCHODU

PODEZŘELÝ OBCHOD

POSTUP PŘI ZJIŠTĚNÍ PODEZŘELÉHO

OBCHODU

ZAVEDENÍ STRATEGIÍ A VNITŘNÍCH POSTUPŮ

KONTROLY A KOMUNIKACE

SYSTÉM VNITŘNÍCH ZÁSAD

ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ A EXTERNÍCH

SPOLUPRACUJÍCÍCH ÚČETNÍCH

SANKCE PRO POVINNÉ OSOBY

DOKUMENTY PRO PROFESI ÚČETNÍ

POVINNÉ DOKUMENTY A ZÁZNAMY

SEZNAM DOPORUČENÝCH A POVINNÝCH

DOKUMENTŮ

PŘEDPISY A POJMY

SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

Pro účinné plnění povinností v oblasti opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (AML) je klíčové dodržování relevantní legislativy. Zde si shrneme přehled hlavních právních předpisů, které stanovují pravidla a požadavky pro povinné osoby a další subjekty zapojené do prevence finanční kriminality.

Mezi klíčové zákony patří Zákon č. 253/2008 Sb., který tvoří základní právní rámec pro AML opatření, a Zákon č. 37/2021 Sb., jenž upravuje evidenci skutečných majitelů. Dále sem spadají předpisy týkající se trestní odpovědnosti fyzických i právnických osob, regulace hotovostních plateb, provádění mezinárodních sankcí a dalších souvisejících oblastí.

Povinné osoby by měly být s těmito právními normami detailně obeznámeny, protože tvoří základ jejich právní odpovědnosti a správného nastavení vnitřních kontrolních mechanismů. Níže uvedené předpisy poskytují legislativní rámec pro implementaci AML opatření v souladu s mezinárodními standardy.

PŘEDPISY A VYHLÁŠKY

- **Zákon č. 253/2008 Sb.:** Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
- **Zákon č. 37/2021 Sb.** Zákon o evidenci skutečných majitelů
- **Zákon č. 40/2009 Sb.** Trestní zákoník
- **Zákon č. 418/2011 Sb.** Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- **Zákon č. 254/2004 Sb.** Zákon o omezení plateb v hotovosti
- **Vyhláška ČNB č. 67/2018 Sb.** Vyhláška o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření ...
- **Zákon č. 69/2006 Sb.** Zákon o provádění mezinárodních sankcí
- **Zákon č. 280/2009 Sb.** Daňový řád

METODICKÉ POKYNY

Zde si shrneme přehled metodických pokynů vydaných **Finančním analytickým úřadem (FAÚ)**, které slouží k výkladu a praktickému uplatnění **opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (AML)**. Tyto pokyny poskytují povinným osobám i dalším subjektům jasné **instrukce a**

doporučení, jak správně plnit své zákonné povinnosti v souladu s aktuální legislativou a mezinárodními standardy.

Metodický pokyn č. 1 – K uplatňování mezinárodních sankcí v souvislosti s financováním terorismu

Tento pokyn poskytuje návod k implementaci mezinárodních sankcí zaměřených na prevenci financování terorismu. Obsahuje postupy pro identifikaci a zmrazení majetku osob či subjektů spojených s teroristickými aktivitami.

Metodický pokyn č. 3 – Zjišťování skutečného majitele

Pokyn se zaměřuje na postupy při identifikaci skutečných majitelů právnických osob a dalších subjektů. Poskytuje návod, jak správně určit a ověřit totožnost skutečného majitele v souladu s platnou legislativou.

Metodický pokyn č. 4 – Podání oznámení podezřelého obchodu jinou formou než prostřednictvím spojení MoneyWeb

Tento pokyn poskytuje návod pro povinné osoby, jak postupovat při podávání oznámení o podezřelém obchodu v případech, kdy není možné využít systém MoneyWeb. Stanovuje alternativní způsoby podání oznámení, včetně požadovaných náležitostí a bezpečnostních opatření k zajištění důvěrnosti a integrity předávaných informací.

Metodický pokyn č. 5 – Provádění některých omezujících opatření vůči osobám, subjektům a orgánům, na které se vztahují rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN

Tento pokyn stanovuje jednotný postup pro povinné osoby při implementaci omezujících opatření vůči subjektům uvedeným na sankčních seznamech Rady bezpečnosti OSN. Obsahuje instrukce pro identifikaci těchto subjektů, zmrazení jejich majetku a oznamování příslušných skutečností FAÚ.

Metodický pokyn č. 6 – Provádění identifikace a kontroly klienta provozovateli hazardních her

Tento pokyn je určen provozovatelům hazardních her a stanovuje postupy pro identifikaci a kontrolu klientů. Cílem je zajistit, aby provozovatelé splňovali požadavky AML zákona při své činnosti.

Metodický pokyn č. 7 – Opatření vůči politicky exponovaným osobám (PEP)

Pokyn poskytuje návod k identifikaci a aplikaci zvýšené opatrnosti vůči politicky exponovaným osobám. Obsahuje také vnitrostátní seznam funkcí, které jsou považovány za politicky exponované.

Metodický pokyn č. 8 – Kopírování průkazů totožnosti pro účely AML zákona

Tento pokyn se zabývá problematikou kopírování a uchovávání průkazů totožnosti klientů pro účely plnění povinností dle AML zákona. Stanovuje podmínky a postupy pro správné nakládání s těmito kopiemi.

Metodický pokyn č. 9 – Kontrola klienta (určený nejen úvěrovým a finančním institucím)

Pokyn poskytuje obecné zásady a postupy pro kontrolu klienta, které jsou aplikovatelné nejen pro úvěrové a finanční instituce, ale i pro další povinné osoby. Cílem je zajistit jednotný přístup k plnění povinností dle AML zákona.

ZÁKLADNÍ POJMY

V oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML) hrají klíčovou roli specifické pojmy a instituce, které stanovují povinnosti a odpovědnosti jednotlivých subjektů. Tento přehled základních pojmů poskytuje účetním a účetním firmám srozumitelný výklad důležitých termínů souvisejících s AML regulací. Porozumění těmto pojmům je zásadní pro splnění zákonných povinností a zajištění souladu s právními předpisy.

FAÚ: Finanční analytický úřad – Instituce odpovědná za dohled nad plněním povinností vyplývajících z AML zákona.

ESM: Evidence skutečných majitelů – Registr obsahující informace o osobách, které mají skutečný vliv na společnost nebo jiný subjekt.

Povinná osoba – Povinné osoby pro účely AML zákona jsou vyjmenovány v § 2 AML zákona. Pro účely tohoto e-booku se jedná o účetní OSVČ nebo účetní firmu. Povinnou osobou je každý subjekt, který vykonává některou z uvedených činností jako předmět svého podnikání. Interní účetní (zaměstnaní ve společnosti, pro kterou vykonávají účetní služby) nejsou povinnými osobami.

Pověřená osoba – Člen statutárního orgánu, kterého účetní firma pověřila zajištěním plnění AML povinností.

Kontaktní osoba – OSVČ účetní si určí sama sebe. Právnícká osoba určí konkrétního zaměstnance nebo člena statutárního orgánu.

PEP – Politicky exponovaná osoba – Fyzická osoba, která je nebo byla ve významné veřejné funkci. U PEP je nutné provádět zesílenou kontrolu a prověřit původ jejího majetku.

Klient – Fyzická nebo právnícká osoba, již účetní poskytuje služby.

Obchod – Každé jednání účetního s jinou osobou, pokud směřuje k poskytnutí služby.

Obchodní vztah – Vztah mezi účetním a jinou osobou, pokud bude zřejmé, že se bude jednat o opakující se plnění.

Skutečný majitel – Skutečný majitel podle ESM nebo fyzická osoba, za kterou se obchod provádí.

Mezinárodní sankce – Souhrn omezujících opatření, která mezinárodní společenství (OSN, EU) používají jako nástroj k udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, ochraně lidských práv a boji proti terorismu.

Legalizace výnosů z trestné činnosti (ML) – Jednání sledující zakrytí nezákonného původu jakékoliv ekonomické výhody vyplývající z trestné činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem.

Financování terorismu (FT) – Shromažďování nebo poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude, byť i jen zčásti, použit ke spáchání trestného činu teroru nebo obdobného jednání.

POVINNOSTI PODLE AML ZÁKONA

Zákon proti praní špinavých peněz (AML zákon) stanovuje pro podnikatele v různých oblastech, včetně účetních, několik klíčových povinností, které mají zajistit prevenci proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Mezi hlavní povinnosti patří:

IDENTIFIKACE KLIENTA

Podle AML zákona, konkrétně v souladu s § 7, 8, 8a a § 10 až 13a, je podnikatel povinen provádět identifikaci klienta při zahájení obchodního vztahu nebo při jednorázových transakcích. Identifikace klienta je klíčovým krokem pro zajištění, že podnikatel neumožní praní špinavých peněz nebo financování terorismu, a to tím, že ověří skutečnou identitu osoby nebo subjektu, s nímž uzavírá obchodní vztah. Tento proces má několik aspektů, které je nutné podrobně provést, a je součástí širšího rámce prevence proti těmto nelegálním aktivitám.

KDY JE IDENTIFIKACE KLIENTA POVINNÁ?

Identifikace klienta je povinná v několika případech:

- **Při zahájení obchodního vztahu:** Pokud se podnikatel chystá zahájit dlouhodobý obchodní vztah s klientem (například při otevření účtu, uzavření smlouvy na poskytování služeb nebo dlouhodobé obchodování), musí nejprve identifikovat klienta.
- **Při jednorázových transakcích:** Identifikace klienta je nutná také při jednorázových transakcích, pokud jejich hodnota přesahuje stanovený limit. Tento limit se může lišit v závislosti na typu transakce, ale obvykle je nastaven na částky nad 15 000 EUR (nebo ekvivalentní částky v jiné

měně). I když transakce není součástí dlouhodobého vztahu, pokud je obzvláště vysoká nebo podezřelá, podnikatel je povinen ověřit identitu klienta.

- **Pokud existuje podezření na praní špinavých peněz nebo financování terorismu:** Pokud má podnikatel jakékoliv podezření, že transakce nebo klient mohou být spojeni s nelegálními aktivitami, je povinen ověřit identitu klienta bez ohledu na to, zda jde o pravidelný obchodní vztah nebo jednorázovou transakci.

CO ZAHRNUJE IDENTIFIKACE KLIENTA?

Identifikace klienta zahrnuje několik kroků, které podnikatel musí provést, aby se ujistil o skutečné identitě klienta a aby získal důvěryhodné a ověřitelné informace:

Získání osobních údajů:

Pro fyzické osoby: podnikatel musí zjistit a ověřit základní identifikační údaje klienta, jako jsou:

- Jméno a příjmení
- Datum narození
- Adresa trvalého pobytu (případně korespondenční)
- Státní příslušnost
- Číslo identifikačního dokladu (např. občanský průkaz, cestovní pas nebo řidičský průkaz) a případně další identifikační údaje, pokud to vyžaduje konkrétní situace.

Pro právnické osoby: podnikatel musí ověřit právní formu subjektu, jeho název, sídlo, identifikační číslo (IČO), případně registrované číslo v obchodním rejstříku a identifikovat osoby, které jsou skutečnými majiteli nebo kontrolory dané právnické osoby (tzv. beneficiární vlastníci).

Ověření pravosti údajů:

Získané údaje je nutné ověřit pomocí relevantních dokumentů (například občanský průkaz, pas, výpis z obchodního rejstříku, potvrzení o adrese trvalého pobytu).

V případě právnické osoby je třeba ověřit její existenci v oficiálních registrech, jako je obchodní rejstřík, a zjistit její statutární zástupce a beneficiární vlastníky.

Důkladná kontrola a analýza:

Podnikatel musí analyzovat shromážděné informace, aby zjistil, zda klient nezpůsobuje podezření nebo nepatří do rizikové kategorie. To může zahrnovat prověření, zda klient nebo právnická osoba není na sankčních seznamech, zda není zapojen do podezřelých aktivit, nebo zda se nevyskytují jiné signály, které by mohly vést k závěru, že klient je spojován s praním špinavých peněz nebo financováním terorismu.

OVĚŘOVÁNÍ A DOKUMENTACE

Po dokončení identifikace klienta musí podnikatel všechny získané údaje a dokumenty uchovávat pro budoucí kontrolu. Zákon požaduje, aby byly tyto informace uchovávány po dobu alespoň 10 let od ukončení obchodního vztahu nebo dokončení transakce. Tato povinnost souvisí s principem transparentnosti a zajištění, že podnikatel bude moci v případě potřeby předložit důkaz o splnění povinností týkajících se identifikace klienta a provedení kontroly.

Identifikace klienta je klíčovým nástrojem pro prevenci praní špinavých peněz a financování terorismu. Správně provedená identifikace a ověření klienta nejen že chrání podnikatele před právními riziky, ale také přispívá k celkovému zabezpečení obchodního a finančního systému. Vzhledem k významu této povinnosti musí podnikatelé věnovat identifikaci klienta náležitou pozornost a vždy postupovat pečlivě a v souladu s platnými právními předpisy.

KONTROLA KLIENTA

Podle § 9, 13 a 13a AML zákona je podnikatel povinen provádět kontrolu klienta, což je kontinuální proces, jehož cílem je posoudit a vyhodnocovat riziko spojené s daným klientem. Tento proces je zásadní pro identifikaci podezřelých aktivit, které by mohly být spojeny s praním špinavých peněz nebo financováním terorismu. Kontrola klienta je nejen jednorázovým krokem při zahájení obchodního vztahu nebo při provádění transakce, ale i kontinuálním sledováním aktivit klienta v průběhu celého obchodního vztahu.

JAK PROBÍHÁ KONTROLA KLIENTA?

Kontrola klienta zahrnuje několik klíčových aspektů, které podnikatel musí pravidelně provádět:

Posouzení rizika klienta

Každý klient může představovat jinou míru rizika, a proto je podnikatel povinen provést posouzení tohoto rizika. To zahrnuje analýzu různých faktorů, které mohou ovlivnit celkový obraz o klientovi, jako například:

- ⇒ **Původ a obor podnikání klienta:** Některé typy podnikání jsou přirozeně rizikovější než jiné, například podniky ve finančním sektoru, mezinárodní obchod nebo oblasti s vyšším výskytem korupce.
- ⇒ **Geografické riziko:** Pokud klient pochází z vysokorizikových oblastí (například z regionů známých pro vysokou úroveň korupce nebo s problémy v oblasti právního rámce), může to zvýšit riziko spojené s jeho transakcemi.

- ⇒ **Historie a reputace klienta:** Kontrola historie klienta, jeho finančních aktivit a reputace může ukázat, zda byl v minulosti zapojen do jakýchkoliv podezřelých nebo nelegálních aktivit.
- ⇒ **Typ transakcí a objem obchodů:** Podnikatel musí zhodnotit, zda transakce klienta odpovídají běžným vzorcům jeho aktivit, nebo zda jsou neobvyklé, což by mohlo naznačovat pokus o praní špinavých peněz.
- ⇒ Na základě tohoto hodnocení podnikatel určí, zda má klient nízké, střední nebo vysoké riziko, a přizpůsobí tomu další kroky kontroly.

Monitorování transakcí

Kontrola klienta zahrnuje pravidelné monitorování všech transakcí, které klient provádí, a to jak v rámci dlouhodobého obchodního vztahu, tak u jednorázových transakcí, které přesahují určité limity stanovené zákonem.

Sledování objemu transakcí: Podnikatel musí věnovat pozornost neobvyklým nebo vysokým transakcím, které mohou být příznakem praní špinavých peněz. Například náhlé zvýšení objemu plateb nebo převody velkých částek mohou signalizovat, že klient se snaží zakrýt původ finančních prostředků.

Analyzování vzorců transakcí: Podnikatel by měl pravidelně analyzovat, zda transakce klienta odpovídají vzorcům, které byly předtím zjištěny. Pokud se vzory transakcí nezdají být konzistentní, může to signalizovat rizikové chování.

Kontrola neobvyklých transakcí: Pokud podnikatel zjistí transakce, které jsou neobvyklé vzhledem k běžným aktivitám klienta, nebo jsou jinak podezřelé, měl by je detailněji prozkoumat. To může zahrnovat transakce, které jsou nejasné, složité nebo neodpovídají podnikatelské činnosti klienta.

Identifikace podezřelých aktivit

Jedním z klíčových úkolů kontroly klienta je odhalení podezřelých aktivit. To může zahrnovat:

Neobvyklé obchodní chování: Například pokud klient najednou začne provádět transakce, které jsou v rozporu s jeho předchozím obchodováním, nebo se objevují signály, že se klient pokouší o transakce s nejasným účelem, může to naznačovat riziko praní špinavých peněz.

Podezřelé chování při převodech finančních prostředků: Klient, který provádí časté převody mezi různými účty nebo mezi jurisdikcemi s nízkým dohledem, může být zapojen do snahy zamaskovat původ finančních prostředků.

Pokud transakce zahrnují vysoké riziko protiprávního chování: Pokud klient vykazuje zájem o transakce spojené s vysokým rizikem

(například v oblasti zbraní, drog nebo nelegálních služeb), je to indikátor pro prověření podezření.

Pokud podnikatel zaznamená jakékoli podezření, měl by postupovat podle příslušných opatření, včetně oznámení podezřelé transakce příslušným orgánům (např. Finanční analytický úřad, policie).

Aktualizace a revize informací

Kontrola klienta není jednorázová záležitost, ale průběžný proces, který vyžaduje pravidelnou revizi. Podnikatel je povinen pravidelně aktualizovat a ověřovat informace o svých klientech, zejména v případě, že dojde ke změnám v obchodních vzorcích klienta, v legislativních předpisech, nebo pokud se změní rizikový profil klienta.

Periodické přehodnocení: Pravidelné revize rizika, které podnikatel provádí na základě změn v obchodních vzorcích nebo transakcích klienta, pomáhají identifikovat nové potenciální hrozby.

Změny v kontaktních údajích: Pokud klient změní své kontaktní údaje, bankovní účty nebo jiné identifikační údaje, podnikatel musí ověřit a aktualizovat tyto změny v souladu s AML předpisy.

Kontrola klienta je nezbytnou součástí prevence proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Podnikatelé, kteří správně provádějí tuto kontrolu, nejenže snižují riziko zapojení do nelegálních aktivit, ale zároveň chrání svou firmu před právními a finančními důsledky. Díky pečlivé analýze a monitorování transakcí mohou včas zachytit podezřelé chování, které by jinak mohlo vést k vážným následkům. Celý proces kontroly klienta musí být flexibilní a přizpůsobivý, aby reagoval na nové a neustále se měnící rizikové faktory.

ZESÍLENÁ IDENTIFIKACE A KONTROLA KLIENTA

Pokud podnikatel identifikuje vyšší riziko u klienta (například pokud klient pochází z vysoce rizikových oblastí, má neobvyklé chování nebo existuje podezření na praní špinavých peněz), je povinen provést **zesílenou identifikaci a kontrolu klienta**, jak stanoví § 9a AML zákona. To může zahrnovat podrobnější ověření dokumentů, získání dalších informací o původu finančních prostředků nebo osobních vztazích klienta a častější monitorování obchodních aktivit tohoto klienta.

NEUSKUTEČNIT OBCHOD

Podle § 15 AML zákona je podnikatel povinen neuskutečnit transakci, pokud při provádění kontrolních opatření zjistí, že transakce je podezřelá nebo ji nelze dostatečně ověřit. Tento krok má zásadní význam pro prevenci praní špinavých peněz a financování terorismu, protože podezřelé transakce mohou znamenat

pokus o skrytí nelegálních finančních toků nebo o podporu nelegitimních aktivit, jako je financování teroristických organizací nebo jiné formy organizovaného zločinu.

KDY JE TŘEBA TRANSAKCI NEUSKUTEČNIT?

Podezřelá transakce může mít několik podob. Může jít například o:

- **Neobvyklé nebo nejasné transakce**, které neodpovídají běžným obchodním aktivitám klienta. To může zahrnovat transakce, které jsou neúměrně vysoké, nebo jsou prováděny ve formách, které nejsou typické pro daný typ obchodního vztahu.
- **Nepodložené transakce**, kde podnikatel nedokáže ověřit pravost nebo původ peněz nebo jiné hodnoty, které jsou součástí transakce.
- **Změna ve vzorcích chování klienta**, například neobvyklé zvýšení frekvence nebo objemu plateb, které mohou být indikátorem, že klient se snaží zakrýt nelegální činnost.

Jak podnikatel postupuje?

Když podnikatel zjistí podezřelý obchod nebo transakci, která je neověřitelná, je podle AML zákona povinen:

- **Zastavit transakci:** Transakce se musí zablokovat, dokud nebude dostatečně ověřena nebo až do doby, než příslušné orgány (například Finanční analytický úřad nebo policie) provedou vlastní vyšetřování.
- **Kontaktovat příslušné orgány:** Podnikatel je povinen informovat příslušné orgány o podezřelé transakci. To znamená, že musí podat oznámení o podezření na praní špinavých peněz nebo financování terorismu. Tato oznámení jsou klíčová pro další šetření a mohou být základem pro zahájení trestního řízení.
- **Neinformovat klienta:** Podnikatel má povinnost nezveřejnit klientovi, že došlo k zablokování transakce nebo že probíhá vyšetřování. Tento krok je důležitý pro ochranu vyšetřování a zamezení možnému ovlivnění nebo zničení důkazů.

Prevence před nelegálními aktivitami

Tento krok neuskutečnění podezřelé transakce má velký význam, protože umožňuje preventivně zasáhnout dříve, než se peníze nebo jiné hodnoty dostanou do nelegálních rukou. Praní špinavých peněz je často složitý proces, při kterém dochází k různým obstrukcím a maskování původu nelegálních prostředků. Identifikace a zastavení podezřelých transakcí včas může předejít tomu, že budou tyto prostředky využity k nelegálním účelům.

Tento mechanismus je součástí širšího souboru kontrolních opatření, která mají za cíl zajistit, že podnikatelé nebudou neúmyslně nebo vědomě napomáhat nelegálním aktivitám. Kromě samotného zablokování

transakce se tato povinnost vztahuje také na průběžné sledování obchodních vztahů, analyzování vzorců chování klientů a pravidelné provádění due diligence, tedy pečlivé a důkladné prověřování obchodních vztahů.

UCHOVÁVAT INFORMACE

Podle § 16 AML zákona je podnikatel povinen uchovávat všechny relevantní informace o klientech a jejich transakcích po dobu **nejméně 10 let** od ukončení obchodního vztahu nebo od dokončení transakce. Toto ustanovení má zásadní význam pro zajištění transparentnosti a možnosti zpětné kontroly, pokud by se v budoucnu objevila podezření na praní špinavých peněz nebo financování terorismu. Uchovávání informací pomáhá nejen při provádění vyšetřování v případě nelegálních aktivit, ale i jako ochrana podnikatelů před právními důsledky.

CO VŠECHNO MUSÍ PODNIKATEL UCHOVÁVAT?

Podnikatelé jsou povinni uchovávat různé druhy informací a dokumentace, které mohou být nezbytné pro prokázání jejich dodržování povinností podle AML zákona. Mezi klíčové dokumenty, které je nutné uchovávat, patří:

Identifikační údaje o klientech

Podnikatel musí uchovávat všechny informace, které získal při identifikaci klienta podle § 7 a dalších relevantních částí zákona. To zahrnuje:

- ⇒ Údaje o fyzických osobách: Jméno, příjmení, datum narození, adresa trvalého pobytu (a případně adresa korespondence), státní příslušnost a číslo identifikačního dokladu (například číslo občanského průkazu nebo cestovního pasu).
- ⇒ Údaje o právnických osobách: Název, sídlo, IČO (identifikační číslo osoby), číslo registrace v obchodním rejstříku, identifikace statutárních zástupců a beneficiárních vlastníků, tj. osob, které mají konečnou kontrolu nad právnickou osobou.

Tyto údaje jsou nezbytné pro případné prokázání toho, že podnikatel postupoval správně při identifikaci klienta a že se nedopustil žádného pochybení.

Záznamy o transakcích

Podnikatel musí uchovávat podrobnosti o všech transakcích, které provedl s klientem. To zahrnuje:

- ⇒ Datum, částka a měna transakce: U každé transakce je třeba uchovávat informaci o její výši, měně a datu provedení.

- ⇒ Typ transakce: Informace o typu transakce, zda šlo o převod peněz, platbu za zboží nebo služby, půjčku, investici apod.
- ⇒ Údaje o stranách transakce: Podnikatel musí mít k dispozici údaje o všech stranách transakce, nejen o klientovi, ale i o třetích osobách, které mohou být do transakce zapojeny (například příjemci nebo odesílatelé peněz, pokud se liší od klienta).
- ⇒ Účel transakce: V některých případech by měl podnikatel zaznamenat účel transakce, pokud je to relevantní. To může pomoci při zjišťování, zda transakce odpovídá očekávanému chování klienta nebo je podezřelá.

Kontrola a due diligence

Pokud podnikatel provádí další kontrolní opatření, jako jsou zesílené due diligence (v případě vysokého rizika), musí uchovávat všechny dokumenty a důkazy týkající se těchto kontrol. To zahrnuje:

- ⇒ Záznamy o provedených kontrolách: Podnikatel musí uchovávat podrobnosti o tom, jaké kontrolní kroky byly u klienta nebo transakce provedeny. Může to zahrnovat prověření historických údajů klienta, původu finančních prostředků, ověření identity v mezinárodních databázích (např. sankčních seznamech).
- ⇒ Případná rozhodnutí o zastavení transakce: Pokud podnikatel zastavil transakci nebo upozornil příslušné orgány na podezřelou aktivitu, měl by mít k dispozici záznamy o těchto rozhodnutích.

Komunikace s klientem a příslušnými orgány

Pokud podnikatel informoval příslušné orgány (např. Finanční analytický úřad nebo policii) o podezřelých aktivitách nebo transakcích, měl by uchovávat i záznamy o této komunikaci. To může zahrnovat:

- ⇒ Podané hlášení o podezřelé transakci: Podnikatel musí uchovávat kopie oznámení o podezřelých transakcích, které podal příslušným orgánům.
- ⇒ Kopie korespondence: Pokud podnikatel komunikoval s klientem ohledně neobvyklé transakce nebo požádal o další informace, měl by uchovávat kopie této komunikace.

DŮVODY PRO UCHOVÁVÁNÍ INFORMACÍ

Uchovávání informací má několik klíčových účelů:

Prevence a detekce nelegálních aktivit: Uchovávané informace mohou být použity pro detekci podezřelých aktivit, což je zásadní pro prevenci praní špinavých peněz a financování terorismu.

Možnost zpětné kontroly a vyšetřování: Pokud dojde k podezření nebo zjištění nelegálních aktivit, mohou být uchovávané informace použity pro zpětné sledování transakcí a identifikaci možných nelegálních toků peněz. Pokud je

podnikatel v budoucnu vyšetřován, bude mít možnost prokázat, že postupoval v souladu se zákonem a správně plnil své povinnosti.

Ochrana před právními důsledky: Uchovávání dokumentace po dobu 10 let poskytuje podnikatelům právní ochranu. V případě kontroly nebo vyšetřování mohou podnikatelé prokázat, že splnili všechny povinnosti, a že všechny transakce a obchodní vztahy byly provedeny v souladu s právními předpisy.

Kompliance s právními předpisy: Zákon stanoví povinnost uchovávat tyto informace po dobu 10 let. Pokud podnikatel tuto povinnost nedodrží, vystavuje se riziku sankcí, pokut a ztráty reputace.

Uchovávání informací je klíčovým prvkem v celkovém rámci preventivních opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Podnikatelé musí zajistit, aby uchovávali všechny relevantní údaje o klientech a jejich transakcích po dobu 10 let a že tyto údaje budou snadno dostupné pro případnou kontrolu či vyšetřování. Tato povinnost nejen zajišťuje soulad s právními předpisy, ale také přispívá k větší transparentnosti a ochraně celého obchodního a finančního systému před nelegálními aktivitami.

OZNÁMENÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU

Podle § 18 AML zákona je podnikatel povinen **oznámit podezřelý obchod** příslušnému orgánu, pokud má důvodné podezření, že transakce nebo obchod může být spojen s **praním špinavých peněz** nebo **financováním terorismu**. Toto oznámení musí podnikatel učinit **neprodleně**, což znamená co nejdříve po zjištění podezřelých okolností, a to i v případě, že není zcela jisté, zda transakce opravdu splňuje kritéria pro praní špinavých peněz nebo financování terorismu.

Oznámení o podezřelém obchodě je klíčovým nástrojem pro detekci nelegálních aktivit a prevenci finančních zločinů. Tímto krokem podnikatel nejen plní své povinnosti podle AML zákona, ale zároveň přispívá k ochraně širšího ekonomického a finančního systému před zneužíváním.

KDY JE NUTNÉ OZNÁMIT PODEZŘELÝ OBCHOD?

Oznámit podezřelý obchod je povinností, pokud podnikatel zjistí jakékoliv okolnosti, které by mohly naznačovat, že transakce je spojena s nelegálními aktivitami. To může zahrnovat:

Neobvyklé chování klienta

Pokud klient vykazuje neobvyklé chování, které je v rozporu s jeho předchozím obchodováním nebo se jeho transakce nezdají být v souladu s jeho obchodním profilem, může to být znakem praní špinavých peněz. Například:

Klient provádí **velké finanční transakce**, které jsou v nesouladu s jeho obvyklým obchodním chováním (např. náhlé převody vysokých částek bez jasného obchodního účelu).

Klient provádí **časté a neodůvodněné převody peněz** mezi různými účty, zejména pokud jde o účty v různých zemích nebo jurisdikcích, což může ukazovat na snahu o zakrytí skutečného původu peněz.

Neobvyklý původ finančních prostředků

Pokud klient nemůže nebo nechce poskytnout přesvědčivý důkaz o původu finančních prostředků nebo o účelu transakce, může to být další známka rizika. To může zahrnovat situace, kdy klient poskytne neúplné nebo nejasné informace o zdroji peněz, nebo pokud transakce neseď s předchozími informacemi o jeho financích.

Zamýšlené transakce do a z rizikových zemí

Pokud transakce zahrnuje převod peněz do nebo z **vysokorizikových zemí**, které jsou známé pro korupci, slabý právní rámec nebo politické nestability, může to být indikátor podezřelé aktivity. Některé země mohou být považovány za **offshore jurisdikce**, které jsou známy tím, že podporují finanční zločiny, jako je praní špinavých peněz nebo financování terorismu.

Náhlé nebo neobvyklé změny ve vztahu mezi klientem a obchodníkem

Pokud klient nebo obchodní vztah vykazuje **náhlé změny**, které neodpovídají přirozenému vývoji, může to být signál pro podnikatele. Například klient, který se předtím aktivně angažoval v podnikání, najednou začne provádět velké transakce nebo měnit obchodní partnery bez jasného důvodu.

Podezření na financování terorismu

Oznámení o podezřelých obchodech může být také povinné, pokud podnikatel má podezření, že transakce může být spojena s financováním terorismu. To může zahrnovat například převody finančních prostředků do oblastí, kde je zvýšený výskyt teroristických organizací nebo pokud klient vykazuje spojení s osobami či organizacemi, které jsou na sankčních seznamech.

JAK PROBÍHÁ OZNÁMENÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU?

Podnikatelé musí mít v rámci svého systému řízení rizik zajištěno, že podezřelé transakce budou řádně a včas hlášeny příslušným orgánům. Tento proces by měl zahrnovat několik klíčových kroků:

- **Identifikace podezřelých transakcí:** Jak již bylo zmíněno, podnikatel musí aktivně sledovat chování klientů a transakce a vyhodnocovat, zda je něco neobvyklé. Pokud dojde k podezření, že transakce může být spojena s nelegálními aktivitami, podnikatel je povinen provést hloubkovou analýzu.

- ✎ **Příprava hlášení:** Jakmile podnikatel zjistí podezřelou transakci, je povinen neprodleně oznámit toto podezření. Hlášení je obvykle podáváno Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ), který je pověřený analýzou a vyšetřováním podezřelých transakcí v České republice.
- ✎ **Obsah hlášení:** Oznámení by mělo obsahovat všechny podrobnosti o transakci, které mohou být užitečné pro vyšetřování. To zahrnuje:
 - ⇒ Údaje o klientovi (jméno, identifikační údaje, informace o účtu a podobně).
 - ⇒ Detaily o samotné transakci (částka, měna, datum a další podmínky).
 - ⇒ Důvody, proč podnikatel považuje transakci za podezřelou (např. neobvyklý charakter transakce, nezvyklý původ finančních prostředků apod.).
- ✎ **Spolupráce s orgány:** Po oznámení podezřelé transakce může FAÚ nebo jiné příslušné orgány požádat podnikatele o další informace nebo dokumenty, které mohou pomoci při vyšetřování. Podnikatel je povinen tuto spolupráci poskytnout, pokud je to požadováno.
- ✎ **Ochrana před odpovědností:** Pokud podnikatel oznámí podezřelou transakci v souladu se zákonem, je chráněn před právní odpovědností za oznámení. To znamená, že podnikatel nemůže být obviněn z porušení mlčenlivosti nebo z jiných právních následků, pokud byl tento krok učiněn v dobré víře.

DŮSLEDKY NEOZNÁMENÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU

Pokud podnikatel neoznámí podezřelý obchod, vystavuje se riziku pokut a právních sankcí. Zároveň se vystavuje riziku ztráty reputace, která může poškodit jeho podnikání. Neoznámení podezřelé transakce může znamenat, že podnikatel nepřijal dostatečná opatření na ochranu před praním špinavých peněz a financováním terorismu, což může mít vážné důsledky nejen pro samotného podnikatele, ale i pro celkový finanční systém.

Oznámení podezřelého obchodu je klíčovým prvkem v prevenci praní špinavých peněz a financování terorismu. Podnikatelé, kteří správně identifikují podezřelé transakce a neprodleně je oznámí příslušným orgánům, přispívají k ochraně finančního systému a zajišťují soulad s právními předpisy. Tato povinnost nejen pomáhá chránit podnikatele před právními důsledky, ale i zajišťuje transparentnost a bezpečnost celého ekonomického prostředí.

ODLOŽENÍ SPLNĚNÍ PŘÍKAZU KLIENTA

Podle § 20 AML zákona má podnikatel v případě podezření na praní špinavých peněz nebo financování terorismu povinnost odložit splnění příkazu klienta, pokud se jedná o podezřelou transakci. Tento krok je důležitým preventivním

opatřením, které má chránit před nelegálními aktivitami a zabránit tomu, aby nelegální finanční prostředky prošly finančním systémem.

Toto ustanovení poskytuje podnikatelům právní rámec pro zdržení se provedení transakce, dokud nebudou dostatečně prověřeny okolnosti transakce, nebo dokud se nevyjádří příslušné orgány (například Finanční analytický úřad (FAÚ)) k dané transakci. Cílem tohoto opatření je minimalizovat riziko, že transakce bude použita k financování teroristických aktivit nebo k praní špinavých peněz.

KDY JE MOŽNÉ ODLOŽIT SPLNĚNÍ PŘÍKAZU?

Odložení splnění příkazu je povoleno v následujících případech:

- **Podezření na praní špinavých peněz:** Pokud má podnikatel důvodné podezření, že transakce, kterou klient žádá provést, může být součástí praní špinavých peněz, je povinen tuto transakci dočasně zadržet. Praní špinavých peněz obvykle zahrnuje pokus o legalizaci nelegálně získaných finančních prostředků (například prostřednictvím složitých transakcí nebo převodů mezi různými účty nebo jurisdikcemi).
- **Podezření na financování terorismu:** Pokud existuje důvodné podezření, že transakce by mohla souviset s financováním teroristických aktivit, podnikatel má právo odložit její provedení. To může zahrnovat například podezření, že peníze budou použity k podpoře teroristických organizací nebo aktivit.
- **Nezvyklý nebo neodůvodněný charakter transakce:** Pokud transakce vykazuje znaky, které se liší od běžného chování klienta (například neobvykle vysoké částky nebo netypické směry transakcí), může podnikatel rozhodnout o jejím odložení a provést další vyšetření.

JAKÝM ZPŮSOBEM SE ODLOŽENÍ PŘÍKAZU PROVÁDÍ?

Pokud podnikatel rozhodne o odložení splnění příkazu klienta, postupuje následovně:

- **Zadržení transakce:** Podnikatel provede všechny potřebné kroky k tomu, aby transakci pozastavil. To může zahrnovat zastavení převodu peněz, zablokování účtu nebo pozdržení jiných finančních operací, které mohou být součástí podezřelé transakce.
- **Kontrola a prověření:** Podnikatel je povinen provést důkladné šetření transakce, aby zjistil, zda existují opodstatněné důvody k podezření na praní špinavých peněz nebo financování terorismu. Může to zahrnovat například prověření identity klienta, zkoumání původu finančních prostředků nebo sledování historie transakcí.
- **Kontaktování příslušných orgánů:** Pokud podnikatel nemá dostatek informací nebo potřebuje odbornou pomoc při posouzení rizika, je povinen neprodleně informovat příslušné orgány (například Finanční analytický úřad nebo policie) o podezřelé transakci a požádat o jejich stanovisko.

- **Příslušné orgány provádí šetření:** Po oznámení příslušným orgánům má podnikatel čekat na jejich vyjádření k transakci. Příslušné orgány mohou provádět hloubkový výzkum a šetření, aby zjistily, zda transakce skutečně představuje riziko praní špinavých peněz nebo financování terorismu.
- **Pokud orgány transakci povolí:** Pokud příslušné orgány po provedení šetření zjistí, že transakce není nelegální, mohou dát podnikateli pokyn k její realizaci. Podnikatel pak může splnit příkaz klienta.
- **Pokud transakce není povolena:** Pokud příslušné orgány zjistí, že transakce je nelegální nebo že existuje reálné riziko praní špinavých peněz nebo financování terorismu, mohou na základě vyšetřování požádat podnikatele, aby transakci zablokoval nebo podnikl další kroky k jejímu zastavení.

DŮVODY PRO ODLOŽENÍ TRANSAKCE

Odložení transakce není pouze preventivní opatření. Tento krok je v podstatě **ochranou pro podnikatele**, který tímto způsobem může:

- **Zabránit nelegálním finančním aktivitám:** Pokud by transakce skutečně byla spojena s praním špinavých peněz nebo financováním terorismu, její realizace by mohla podpořit nelegální činnosti. Odložení transakce zajišťuje, že podnikatel neumožní nelegálním aktivitám projít finančním systémem.
- **Minimalizovat právní rizika:** Pokud podnikatel realizuje podezřelou transakci bez provedení dostatečné kontroly, může čelit právními důsledkům, například pokutám nebo ztrátě licence. Odložením transakce podnikatel prokazuje, že postupoval v souladu s AML předpisy a že je ochoten spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení.
- **Ochrana před sankcemi:** Některé transakce mohou zahrnovat financování aktivit, které jsou v rozporu s mezinárodními sankcemi (například transakce s osobami nebo organizacemi na sankčních seznamech). Odložení splnění příkazu zajišťuje, že podnikatel se vyhne možným právním postihům spojeným s porušením těchto sankcí.

DŮSLEDKY PRO KLIENTA

Odložení příkazu může mít pro klienta několik důsledků:

- **Zpoždění transakce:** Pokud je transakce odložena, klient nebude moci okamžitě dokončit plánovanou platbu, převod peněz nebo jiný obchodní krok, což může mít dopad na jeho obchodní aktivity.
- **Možnost dodatečné kontroly:** Klient může být požádán o poskytnutí dalších informací nebo dokumentů, které pomohou podnikateli při ověřování transakce. Pokud klient nemá schopnost prokázat původ peněz nebo účel transakce, může to vést k dalšímu zpřísnění kontroly nebo úplnému zablokování transakce.
- **Ztráta důvěry:** Pro podnikatele je tento krok citlivý, protože odložení transakce může klienta znepokojit. Pokud však transakce probíhá v souladu s právními předpisy, odložení může být vykládáno jako ochrana jak pro podnikatele, tak pro klienta před možnými nelegálními aktivitami.

Odložení splnění příkazu je důležitým opatřením v prevenci finančních zločinů, jako je praní špinavých peněz a financování terorismu. Podnikatelé, kteří se dostanou do situace, kdy mají podezření na podezřelé transakce, musí jednat zodpovědně a v souladu s právními předpisy. Tento krok nejen chrání podnikatele před právními a reputačními problémy, ale zároveň přispívá k celkové stabilitě a bezpečnosti finančního systému.

ODLOŽENÍ SPLNĚNÍ PŘÍKAZU KLIENTA

Podle § 20 AML zákona má podnikatel v případě podezření na praní špinavých peněz nebo financování terorismu povinnost odložit splnění příkazu klienta, pokud se jedná o podezřelou transakci. Tento krok je důležitým preventivním opatřením, které má chránit před nelegálními aktivitami a zabránit tomu, aby nelegální finanční prostředky prošly finančním systémem.

Toto ustanovení poskytuje podnikatelům právní rámec pro zdržení se provedení transakce, dokud nebudou dostatečně prověřeny okolnosti transakce, nebo dokud se nevyjádří příslušné orgány (například **Finanční analytický úřad (FAÚ)**) k dané transakci. Cílem tohoto opatření je minimalizovat riziko, že transakce bude použita k financování teroristických aktivit nebo k praní špinavých peněz.

KDY JE MOŽNÉ ODLOŽIT SPLNĚNÍ PŘÍKAZU?

Odložení splnění příkazu je povoleno v následujících případech:

- **Podezření na praní špinavých peněz:** Pokud má podnikatel důvodné podezření, že transakce, kterou klient žádá provést, může být součástí **praní špinavých peněz**, je povinen tuto transakci dočasně zadržet. Praní špinavých peněz obvykle zahrnuje pokus o legalizaci nelegálně získaných finančních prostředků (například prostřednictvím složitých transakcí nebo převodů mezi různými účty nebo jurisdikcemi).
- **Podezření na financování terorismu:** Pokud existuje důvodné podezření, že transakce by mohla souviset s **financováním teroristických aktivit**, podnikatel má právo odložit její provedení. To může zahrnovat například podezření, že peníze budou použity k podpoře teroristických organizací nebo aktivit.
- **Nezvyklý nebo neodůvodněný charakter transakce:** Pokud transakce vykazuje znaky, které se liší od běžného chování klienta (například neobvykle vysoké částky nebo netypické směry transakcí), může podnikatel rozhodnout o jejím odložení a provést další vyšetření.

JAKÝM ZPŮSOBEM SE ODLOŽENÍ PŘÍKAZU PROVÁDÍ?

Pokud podnikatel rozhodne o odložení splnění příkazu klienta, postupuje následovně:

- ✎ **Zadržení transakce:** Podnikatel provede všechny potřebné kroky k tomu, aby transakci pozastavil. To může zahrnovat zastavení převodu peněz, zablokování účtu nebo pozdržení jiných finančních operací, které mohou být součástí podezřelé transakce.
- ✎ **Kontrola a prověření:** Podnikatel je povinen provést důkladné šetření transakce, aby zjistil, zda existují opodstatněné důvody k podezření na praní špinavých peněz nebo financování terorismu. Může to zahrnovat například prověření identity klienta, zkoumání původu finančních prostředků nebo sledování historie transakcí.
- ✎ **Kontaktování příslušných orgánů:** Pokud podnikatel nemá dostatek informací nebo potřebuje odbornou pomoc při posouzení rizika, je povinen neprodleně **informovat příslušné orgány** (například **Finanční analytický úřad** nebo **policie**) o podezřelé transakci a požádat o jejich stanovisko.
- ✎ **Příslušné orgány provádí šetření:** Po oznámení příslušným orgánům má podnikatel čekat na jejich vyjádření k transakci. Příslušné orgány mohou provádět hloubkový výzkum a šetření, aby zjistily, zda transakce skutečně představuje riziko praní špinavých peněz nebo financování terorismu.
- ✎ **Pokud orgány transakci povolí:** Pokud příslušné orgány po provedení šetření zjistí, že transakce není nelegální, mohou dát podnikateli pokyn k její realizaci. Podnikatel pak může splnit příkaz klienta.
- ✎ **Pokud transakce není povolena:** Pokud příslušné orgány zjistí, že transakce je nelegální nebo že existuje reálné riziko praní špinavých peněz nebo financování terorismu, mohou na základě vyšetřování požádat podnikatele, aby transakci zablokoval nebo podnikl další kroky k jejímu zastavení.

DŮVODY PRO ODLOŽENÍ TRANSAKCE

Odložení transakce není pouze preventivní opatření. Tento krok je v podstatě **ochranou pro podnikatele**, který tímto způsobem může:

- ✎ **Zabránit nelegálním finančním aktivitám:** Pokud by transakce skutečně byla spojena s praním špinavých peněz nebo financováním terorismu, její realizace by mohla podpořit nelegální činnosti. Odložení transakce zajišťuje, že podnikatel neumožní nelegálním aktivitám projít finančním systémem.
- ✎ **Minimalizovat právní rizika:** Pokud podnikatel realizuje podezřelou transakci bez provedení dostatečné kontroly, může čelit právním důsledkům, například pokutám nebo ztrátě licence. Odložení transakce podnikatel prokazuje, že postupoval v souladu s AML předpisy a že je ochoten spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení.
- ✎ **Ochrana před sankcemi:** Některé transakce mohou zahrnovat financování aktivit, které jsou v rozporu s mezinárodními sankcemi (například transakce s osobami nebo organizacemi na sankčních seznamech). Odložení splnění příkazu zajišťuje, že podnikatel se vyhne možným právním postihům spojeným s porušením těchto sankcí.

DŮSLEDKY PRO KLIENTA

Odložení příkazu může mít pro klienta několik důsledků:

- **Zpoždění transakce:** Pokud je transakce odložena, klient nebude moci okamžitě dokončit plánovanou platbu, převod peněz nebo jiný obchodní krok, což může mít dopad na jeho obchodní aktivity.
- **Možnost dodatečné kontroly:** Klient může být požádán o poskytnutí dalších informací nebo dokumentů, které pomohou podnikateli při ověřování transakce. Pokud klient nemá schopnost prokázat původ peněz nebo účel transakce, může to vést k dalšímu zpřísnění kontroly nebo úplnému zablokování transakce.
- **Ztráta důvěry:** Pro podnikatele je tento krok citlivý, protože odložení transakce může klienta znepokojit. Pokud však transakce probíhá v souladu s právními předpisy, odložení může být vykládáno jako ochrana jak pro podnikatele, tak pro klienta před možnými nelegálními aktivitami.

Odložení splnění příkazu je důležitým opatřením v prevenci finančních zločinů, jako je praní špinavých peněz a financování terorismu. Podnikatelé, kteří se dostanou do situace, kdy mají podezření na podezřelé transakce, musí jednat zodpovědně a v souladu s právními předpisy. Tento krok nejen chrání podnikatele před právními a reputačními problémy, ale zároveň přispívá k celkové stabilitě a bezpečnosti finančního systému.

INFORMAČNÍ POVINNOST

Podle § 24 AML zákona má podnikatel **povinnost poskytovat informace** příslušným orgánům, pokud je to nezbytné pro **zajištění dodržování AML předpisů a prevenci proti praní špinavých peněz nebo financování terorismu**. Tato povinnost zajišťuje spolupráci mezi podnikateli a státními orgány s cílem odhalovat a předcházet nelegálním finančním aktivitám.

KDO JE PŘÍJEMCEM TĚCHTO INFORMACÍ?

Podnikatelé jsou povinni poskytovat informace následujícím institucím:

- **Finanční analytický úřad (FAÚ)** – Hlavní úřad odpovědný za **analýzu podezřelých transakcí** a jejich vyhodnocování. Pokud podnikatel naráží na **podezřelý obchod**, je povinen tuto skutečnost neprodleně nahlásit FAÚ.
- **Orgány činné v trestním řízení** (policie, státní zastupitelství) – V případě podezření na kriminální činnost mohou podnikatelé poskytovat informace policii či státnímu zastupitelství.
- **Česká národní banka (ČNB)** – V případech týkajících se **regulovaných finančních institucí** může být informace předávána i ČNB, která dohlíží na činnost bank a dalších finančních subjektů.

- ✎ **Další státní orgány** – Například **Celní správa, Finanční správa, tajné služby** či zahraniční instituce v rámci mezinárodní spolupráce proti praní špinavých peněz.

JAKÉ INFORMACE MUSÍ PODNIKATEL POSKYTOVAT?

Podnikatel je povinen poskytovat **veškeré informace**, které mohou pomoci při:

- ✎ **Odhalování praní špinavých peněz** – Například pokud si klient pokouší převést velkou částku peněz neznámého původu nebo vykazuje jiné podezřelé transakce.
- ✎ **Vyšetřování podezřelých aktivit** – Pokud se klient pokusil obejít AML opatření (např. opakovaným rozdělením plateb pod zákonný limit, tzv. "smurfing").
- ✎ **Monitorování transakcí** – Podnikatel musí uchovávat záznamy o transakcích klientů a na žádost je předložit příslušným orgánům.
- ✎ **Zajištění souladu s AML zákonem** – Na výzvu FAÚ či jiných orgánů musí podnikatel doložit, jaké AML postupy má zavedené.

JAKÝM ZPŮSOBEM SE INFORMAČNÍ POVINNOST VYKONÁVÁ?

- ✎ **Automatické oznamování podezřelých obchodů** – Pokud podnikatel identifikuje **podezřelý obchod**, musí jej **neprodleně** oznámit FAÚ.
- ✎ **Poskytnutí informací na výzvu** – Pokud se orgány činné v trestním řízení nebo FAÚ dotáží na konkrétní klienta či transakci, podnikatel je povinen odpovědět v **zákonné lhůtě**.
- ✎ **Spolupráce s úřady** – Pokud FAÚ požádá o součinnost při vyšetřování, podnikatel nesmí bránit předání požadovaných údajů.
- ✎ **Předávání dat v elektronické podobě** – FAÚ a další orgány často vyžadují informace ve strukturované podobě, například prostřednictvím **elektronických formulářů** nebo speciálních systémů pro sdílení dat.

OCHRANA PODNIKATELE PŘI POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

AML zákon chrání podnikatele v těchto situacích:

- ✎ **Podnikatel není odpovědný za škodu**, pokud v dobré víře poskytne informace o podezřelé transakci příslušným úřadům.
- ✎ **Klient není informován o oznámení** – AML zákon zakazuje informovat klienta, že jeho transakce byla nahlášena FAÚ.
- ✎ **Ochrana identity oznamovatele** – Pokud podnikatel oznámí podezřelý obchod, jeho jméno a údaje nejsou sdíleny s třetími stranami.

DŮSLEDKY NESPLNĚNÍ INFORMAČNÍ POVINNOSTI

Pokud podnikatel informační povinnost nesplní, hrozí mu **vysoké sankce**, například:

- ✎ **Pokuta až 10 milionů Kč** za nesplnění povinností dle AML zákona.

- ✎ **Obvinění z maření vyšetřování** v případě, že podnikatel úmyslně zatají důležité informace.
- ✎ **Poškození dobrého jména a důvěryhodnosti** – Spolupráce s úřady je klíčová pro zachování reputace podnikatele v oblasti finančních služeb.

Informační povinnost dle § 24 AML zákona je klíčovým nástrojem pro boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Podnikatelé jsou povinni aktivně spolupracovat s Finančním analytickým úřadem, policií a dalšími státními orgány, poskytovat požadované informace a včas reagovat na podezřelé transakce. Nesplnění této povinnosti může vést k vysokým sankcím a právním důsledkům.

POVINNOST MLČENLIVOSTI

odle § 38 AML zákona má podnikatel, který plní povinnosti podle tohoto zákona, povinnost mlčenlivosti o všech informacích, které se týkají identifikace klientů, kontrolních opatření a podezřelých obchodů. Tato povinnost chrání jak důvěrnost klientských údajů, tak i efektivitu boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu.

CO SPADÁ POD POVINNOST MLČENLIVOSTI?

Povinnost mlčenlivosti se vztahuje na:

- ✎ **Identifikaci a kontrolu klientů** – Podnikatel nesmí neoprávněně sdělovat informace o tom, jaké údaje o klientovi získal v rámci AML opatření.
- ✎ **Podezřelé obchody a transakce** – Pokud podnikatel zjistí podezřelou transakci a oznámí ji Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ), nesmí tuto skutečnost sdělit **klientovi ani třetí osobě**.
- ✎ **Interní opatření a vyhodnocování rizik** – Podnikatel musí chránit informace o svých interních postupech a strategiích souvisejících s AML opatřeními.
- ✎ **Spolupráci s úřady** – Pokud si orgány činné v trestním řízení vyžádají určité údaje, podnikatel o tom nesmí informovat klienta ani veřejnost.

JAKÉ JSOU DŮVODY PRO POVINNOST MLČENLIVOSTI?

- ✎ **Ochrana klientů** – Zajišťuje, že citlivé osobní a finanční údaje klientů nebudou zneužity nebo neoprávněně sdíleny.
- ✎ **Efektivita AML opatření** – Pokud by klient věděl, že jeho transakce byla nahlášena jako podezřelá, mohl by podniknout kroky k zakrytí nelegální činnosti.
- ✎ **Zamezení maření vyšetřování** – Pokud by podnikatel informoval klienta, že jeho obchod byl nhlášen, mohl by klient zničit důkazy nebo změnit své chování tak, aby se vyhnul odhalení.

- ✎ **Ochrana podnikatele** – Povinnost mlčenlivosti chrání samotného podnikatele před možnými **odvetnými opatřeními** ze strany klienta zapojeného do nelegálních aktivit.

VÝJIMKY Z POVINNOSTI MLČENLIVOSTI

AML zákon umožňuje několik výjimek, kdy podnikatel může informace sdělit:

- ✎ **Kompetentním orgánům** – Podnikatelé mohou sdělit relevantní informace FAÚ, policii, státnímu zastupitelství nebo dalším oprávněným institucím.
- ✎ **Mezi povinnými osobami** – V určitých situacích si mohou informace vyměňovat např. banky, finanční instituce či auditoři, pokud to pomáhá v prevenci praní špinavých peněz.
- ✎ **Na základě soudního příkazu** – Pokud soud nařídí zpřístupnění určitých informací, podnikatel je povinen je poskytnout.

DŮSLEDKY PORUŠENÍ POVINNOSTI MLČENLIVOSTI

Nedodržení povinnosti mlčenlivosti může mít pro podnikatele **závažné právní a finanční důsledky**, například:

- ✎ **Vysoké pokuty** – Porušení může vést k sankcím až v řádech **milionů korun**.
- ✎ **Trestní odpovědnost** – Pokud by podnikatel úmyslně sdělil informace neoprávněné osobě a tím způsobil újmu vyšetřování, může být obviněn z **maření úředního výkonu**.
- ✎ **Poškození reputace** – Únik citlivých informací může negativně ovlivnit důvěryhodnost podnikatele nebo celé firmy.

JAK PODNIKATELÉ ZAJIŠŤUJÍ SPLNĚNÍ TÉTO POVINNOSTI?

- ✎ **Interní předpisy a školení** – Firmy zavádějí interní AML směrnice a pravidelně školí zaměstnance o zásadách mlčenlivosti.
- ✎ **Bezpečné uchovávání údajů** – Informace o klientech a transakcích jsou zabezpečeny proti neoprávněnému přístupu.
- ✎ **Právní konzultace** – Podnikatelé se často obracejí na právníky, aby zajistili soulad s AML zákonem.
- ✎ **Minimalizace přístupu k citlivým údajům** – Přístup k informacím o klientech by měl mít pouze nezbytný okruh osob.

Povinnost mlčenlivosti dle § 38 AML zákona je zásadní pro ochranu klientských údajů a efektivní boj proti finanční kriminalitě. Podnikatelé nesmějí informovat klienty o probíhajících šetřeních, podezřelých transakcích ani interních AML opatřeních. Porušení této povinnosti může vést k přísným sankcím, včetně vysokých pokut a trestní odpovědnosti.

Proto je klíčové, aby podnikatelé implementovali bezpečnostní opatření a důsledně dbali na mlčenlivost ve všech aspektech své činnosti.

DALŠÍ POVINNOSTI DLE AML

Kromě identifikace a kontroly klientů, oznamování podezřelých transakcí a dodržování povinnosti mlčenlivosti musí podnikatelé splnit další klíčové AML povinnosti, které posilují jejich schopnost detekovat a předcházet praní špinavých peněz a financování terorismu. Tyto povinnosti zahrnují zavedení interních strategií, kontrolních mechanismů a školení zaměstnanců.

1. Zavést a uplatňovat odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace (§ 21/1)

Podnikatelé musí vytvořit účinný systém vnitřních kontrol, který zajistí dodržování AML předpisů. Tento systém zahrnuje:

- **Postupy pro identifikaci a kontrolu klientů** – Jak se ověřuje totožnost klienta a jaké informace se shromažďují.
- **Sledování transakcí** – Nastavení mechanismů k odhalování neobvyklých transakcí.
- **Oznamovací proces** – Jak se hlásí podezřelé transakce Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ).
- **Ochrana důvěrných informací** – Zajištění bezpečného uchovávání citlivých údajů.

Cílem je zajistit, aby se AML opatření stala nedílnou součástí podnikových procesů a byly pravidelně aktualizovány dle změn v legislativě.

2. Vypracovat systém vnitřních zásad (§ 21/2)

Podnikatelé musí vypracovat písemné vnitřní zásady, které popisují jejich AML strategii, procesy a opatření. Tento dokument by měl zahrnovat:

- Metodiku pro hodnocení a řízení rizik
- Postupy pro identifikaci klientů a kontrolu transakcí
- Pravidla pro interní i externí komunikaci o AML opatřeních
- Postup oznamování podezřelých obchodů
- Školící program pro zaměstnance

Tento dokument musí být pravidelně aktualizován a zaměstnanci s ním musí být seznámeni.

3. Vypracovat hodnocení rizik (§ 21a)

Podnikatelé musí **vyhodnocovat rizika** spojená s možným praním špinavých peněz a financováním terorismu. Toto hodnocení zahrnuje:

- ✎ Analýzu klientského portfolia – Jaké typy klientů podnikatel obsluhuje a jaká je pravděpodobnost, že budou zapojeni do podezřelých aktivit.
- ✎ Typy transakcí – Jaké transakce se nejčastěji provádějí a zda vykazují podezřelé vzorce.
- ✎ Geografická rizika – Zda podnikání zahrnuje oblasti s vysokým výskytem finanční kriminality.

Na základě tohoto hodnocení musí podnikatel přijmout **opatření k minimalizaci těchto rizik**.

4. Určit kontaktní osobu (§ 22)

Podnikatelé musí určit kontaktní osobu, která bude odpovědná za komunikaci s Finančním analytickým úřadem (FAÚ). Tato osoba bude:

- ✎ Přijímat a zpracovávat oznámení o podezřelých transakcích
- ✎ Zajišťovat soulad podnikatelských činností s AML předpisy
- ✎ Reagovat na dotazy a požadavky státních orgánů

Kontaktní osoba musí mít dostatečné pravomoci a přístup k potřebným informacím.

5. Určit odpovědnou (pověřenou) osobu (§ 22a)

U větších firem je nutné stanovit odpovědnou osobu (tzv. AML officer), která bude mít na starosti celkové řízení AML politiky ve firmě. Odpovědná osoba musí:

- ✎ Vytvářet a aktualizovat interní AML strategie
- ✎ Řídit školení zaměstnanců
- ✎ Koordinovat činnosti související s AML compliance
- ✎ Zajišťovat audit a kontrolu AML procesů

Tato osoba musí mít **odborné znalosti v oblasti AML** a být schopna vyhodnocovat rizika a navrhnout nápravná opatření.

6. Školit zaměstnance (§ 23)

Podnikatelé musí zajistit, aby jejich zaměstnanci byli **pravidelně školeni v oblasti AML** a byli schopni **rozpoznat podezřelé aktivity**. Školení by mělo obsahovat:

- ✎ Základy AML legislativy – Povinnosti podnikatelů a sankce za jejich porušení.

- ✎ Jak rozpoznat podezřelé transakce – Příklady varovných signálů (např. nestandardní hotovostní operace, rozdělování transakcí na menší částky).
- ✎ Postupy pro oznamování podezřelých obchodů – Kdy a jak informovat FAÚ.
- ✎ Odpovědnost zaměstnanců – Co dělat, pokud narazí na neobvyklou situaci.

Školení by mělo být **pravidelné** (alespoň jednou ročně) a přizpůsobené konkrétnímu sektoru podnikání.

Další AML povinnosti posilují prevenci finanční kriminality **a zajišťují, že podnikatelé mají účinné** mechanismy pro identifikaci, kontrolu a hlášení podezřelých aktivit. **Mezi klíčová opatření patří:**

Zavedení vnitřních strategií a kontrolních postupů

Vypracování systému vnitřních zásad a hodnocení rizik

Určení kontaktní a odpovědné osoby

Pravidelné školení zaměstnanců

Splnění těchto povinností pomáhá podnikatelům minimalizovat rizika spojená s AML a vyhnout se sankcím za nedodržení legislativních požadavků.

AML V ÚČETNÍ PRAXI

POUČENÍ KLIENTA

Před zahájením obchodního vztahu nebo provedením jednorázové transakce je účetní povinen **poučit klienta** o zpracování jeho osobních údajů. Toto poučení vyplývá ze zákona o ochraně osobních údajů a souvisí s povinnostmi stanovenými **AML zákonem**. Cílem je zajistit, aby klient věděl, jaké údaje jsou shromažďovány, jakým způsobem jsou zpracovávány a za jakým účelem.

OBSAH POUČENÍ

Poučení musí obsahovat následující informace:

- ✎ **Vymezení rozsahu zpracovávaných údajů** – osobní a identifikační údaje klienta, údaje o jeho transakcích a další relevantní informace.
- ✎ **Doba zpracování údajů** – AML zákon vyžaduje uchování údajů po dobu nejméně **10 let**.
- ✎ **Účel zpracování údajů** – splnění povinností účetního podle AML zákona, prevence praní špinavých peněz a financování terorismu.
- ✎ **Forma zpracování údajů** – zaznamenávání údajů, pořizování kopií dokladů, archivace a jejich vyhodnocování.
- ✎ **Práva klienta** – možnost požadovat informace o zpracování údajů, jejich opravu nebo v určitých případech omezení zpracování.
- ✎ **Předávání údajů** – osobní údaje mohou být sdíleny s příslušnými orgány, jako je **Finanční analytický úřad (FAÚ)** nebo další orgány činné v trestním řízení.
- ✎ **Orgán dozoru** – klient musí být informován o možnosti obrátit se na **Úřad pro ochranu osobních údajů** v případě porušení jeho práv.

FORMA A ZPŮSOB PROVEDENÍ POUČENÍ

Poučení může být provedeno a zaznamenáno několika způsoby:

- ✎ **Na webových stránkách** – jako veřejně dostupný dokument.
- ✎ **Jako součást smlouvy o poskytování služeb** – klient potvrzuje seznámení s podmínkami podpisem smlouvy.
- ✎ **Samostatným informačním dokumentem** – který je klientovi předložen zvlášť.
- ✎ **V rámci identifikačního formuláře** – při prvotní identifikaci klienta.

Doporučuje se, aby bylo **poučení nebo záznam o něm podepsané klientem**, což zajistí prokazatelnost splnění této povinnosti.

Poučení lze rovněž spojit s **obecným poučením o ochraně osobních údajů**, které se běžně poskytuje při uzavírání smlouvy o poskytování účetních služeb. Tento přístup zjednodušuje administrativní proces a zajišťuje, že klient je řádně informován o všech aspektech zpracování jeho osobních údajů.

IDENTIFIKACE KLIENTA OBECNĚ

Podnikatel je povinen identifikovat klienta vždy když:

- **Hodnota obchodu převyšuje částku 1000 EUR** tím se rozumí hodnota obchodů klienta (příjmy, obrát)
- **Dochází ke vzniku obchodního vztahu** například v rámci poskytování účetních nebo finančních služeb
- **Při podezření na praní špinavých peněz** pokud zhodnotíme, že existují indicie, že by transakce mohla souviset s nelegální činností. To mohou být například neprůhledné finanční struktury, podezřelé hotovostní operace apod.
- **Na základě hodnocení rizik** pokud zjistíme, že klient spolupracuje s „neprůhlednými“ firmami nebo využívá anonymní vlastnické struktury.

Vzhledem k tomu, že hranice 1000 EUR (cca 25000 Kč) je poměrně nízká, **doporučuji provést kontrolu klienta vždy**. Je to částka příjmu/obratu klienta, nikoli částka, kterou bude účetní fakturovat za služby.

POŘIZOVÁNÍ KOPIE OP

Možnost kopírování OP:

Povinné osoby mohou pořídit kopii občanského průkazu během běžné kontroly klienta, pokud to považují za nutné k řádnému splnění povinností podle AML zákona.

Povinnost kopírování OP

Povinnost pořídit kopii občanského průkazu nastává výhradně při první identifikaci klienta za jeho fyzické přítomnosti, pokud tuto identifikaci provádí vybrané povinné osoby.

PODMÍNKY PRO POVINNÉ KOPÍROVÁNÍ OP

Podle **§ 25/8 AML zákona** musí být splněny všechny následující podmínky kumulativně:

Jedná se o první identifikaci klienta

Povinnost se vztahuje pouze na situace, kdy je klient identifikován poprvé danou povinnou osobou.

Identifikace probíhá za fyzické přítomnosti klienta

Klient se musí dostavit osobně a identifikace nesmí probíhat na dálku (např. prostřednictvím elektronických prostředků).

Povinnost kopírování se vztahuje pouze na vybrané povinné osoby:

Úvěrové instituce (např. banky).

Osoby oprávněné k poskytování platebních služeb nebo vydávání elektronických peněz.

Osoby poskytující služby úschovy cenností nebo pronájmu bezpečnostních schránek.

PRAKTICKÉ DOPADY A DOPORUČENÍ

- Ostatní povinné osoby (např. **účetní**, daňoví poradci) nemají zákonnou povinnost pořizovat kopie občanských průkazů, ale mohou tak učinit v rámci kontroly klienta, pokud to považují za nezbytné.
- Kopie občanského průkazu by měly být uchovávány v souladu s pravidly ochrany osobních údajů (GDPR), přičemž musí být zajištěna jejich bezpečnost a omezený přístup.
- Klienti by měli být předem informováni o tom, že jejich osobní doklady budou kopírovány, a o účelu takového zpracování.

Toto opatření slouží k posílení bezpečnosti finančního systému a omezení rizika zneužití identity v rámci praní špinavých peněz nebo financování terorismu.

IDENTIFIKACE KLIENTA ZA FYZICKÉ PŘÍTOMNOSTI

Identifikace klienta je klíčovou povinností vyplývající z **AML zákona**, jejímž cílem je ověřit totožnost klienta nebo osoby, která za klienta jedná. **Okamžik prvotní identifikace musí nastat nejpozději při podpisu smlouvy**. Identifikace probíhá podle typu klienta – zda jde o **fyzickou** nebo **právní osobu**.

FYZICKÁ OSOBA

Podle **§ 8/2 písm. a)** musí být zaznamenány a ověřeny identifikační údaje fyzické osoby **z průkazu totožnosti**.

- Klient předloží občanský průkaz nebo cestovní pas.
- Povinná osoba provede ověření podobizny klienta a porovná ji s fotografií v dokladu.

✎ Zaznamenají se údaje o průkazu totožnosti:

- ⇒ Číslo a druh průkazu
- ⇒ Stát nebo orgán, který průkaz vydal
- ⇒ Doba platnosti průkazu

PRÁVNICKÁ OSOBA

Podle **§ 8/2 písm. b)** musí být zaznamenány a ověřeny údaje o právnické osobě **z dokladu prokazujícího její existenci**.

- ✎ Klient předloží plný výpis z obchodního rejstříku nebo jiný doklad potvrzující existenci společnosti.
- ✎ Ověřuje se totožnost osoby, která za právnickou osobu jedná, tedy jednatele nebo jiné oprávněné osoby, které budou podepisovat smlouvu.

Tato osoba musí předložit občanský průkaz nebo pas

- ✎ Povinná osoba provede ověření podobizny klienta a porovná ji s fotografií v dokladu.
- ✎ Zaznamenají se údaje o průkazu totožnosti:
 - ⇒ Číslo a druh průkazu
 - ⇒ Stát nebo orgán, který průkaz vydal
 - ⇒ Doba platnosti průkazu

POVINNOST UCHOVÁVAT KOPIE DOKLADŮ

Podle **Metodického pokynu FAÚ č. 8** vyplývá povinnost uchovávat **kopie průkazů totožnosti** u vybraných povinných osob.

- ✎ **U právnických osob se neidentifikují** všichni členové statutárního orgánu, **ale pouze** osoby jednající za klienta, **které podepisují smlouvu**.
- ✎ **Po dobu trvání obchodního vztahu musí povinná osoba** průběžně kontrolovat platnost a úplnost informací získaných v rámci identifikace.

Pokud klient odmítne předložit průkaz totožnosti nebo neumožní jeho kopírování, **může být** důvodem k neuzavření smlouvy nebo k jejímu vypovězení.

Za nesplnění identifikační povinnosti může být uložena sankce až do výše 10 000 000 Kč.

PROVĚŘENÍ POLITICKY EXPONOVANÝCH OSOB (PEP) A SANKCIONOVANÝCH OSOB

V rámci identifikace musí povinná osoba **zjistit a zaznamenat**, zda klient nebo osoba jednající za něj splňuje některé z následujících kritérií:

Politicky exponovaná osoba (PEP)

- ⇒ Klient, osoba jednající za klienta nebo skutečný majitel firmy má významnou veřejnou funkci (např. politik, soudce, velvyslanec).
- ⇒ Tato povinnost vyplývá z § 8/8 písm. a).

Osoba, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce

- ⇒ Povinná osoba musí prověřit, zda klient nebo osoby v jeho vlastnické nebo řídicí struktuře nejsou na sankčních seznámech.
- ⇒ Vyplývá z § 8/8 písm. b).

Klient by měl **podepsat čestné prohlášení**, že není politicky exponovanou osobou ani osobou, vůči níž jsou uplatňovány sankce. **Vzor prohlášení** může být přiložen jako příloha smlouvy nebo interních dokumentů.

Důkladná identifikace a prověření klienta jsou základními prvky prevence **praní špinavých peněz a financování terorismu** a pomáhají zajistit **transparentnost obchodního vztahu**.

IDENTIFIKACE KLIENTA NA DÁLKU

Kromě osobní identifikace může účetní provést také **dálkovou identifikaci** klienta nebo **převzít identifikaci** od jiné povinné osoby. Tyto metody umožňují splnit zákonné požadavky na identifikaci klienta bez nutnosti osobní návštěvy, ale jsou vázány přísnými pravidly a podmínkami stanovenými **AML zákonem**.

PŘEVZETÍ IDENTIFIKACE

Účetní může převzít identifikaci klienta provedenou:

- Jiným účetním, a to i z jiného státu, pokud se tento stát řídí AML předpisy rovnocennými s předpisy EU.
- Jinou povinnou osobou podle AML zákona (např. bankou, advokátem).

Tento postup má umožnit snížit administrativní zátěž a **vyhnout se duplicitní identifikaci**, pokud už klient prošel ověřením u jiného subjektu. **Ale tento postup nedoporučuji.**

DÁLKOVÁ IDENTIFIKACE – PRVNÍ VARIANTA

Podle § 10 AML zákona může účetní provést dálkovou identifikaci prostřednictvím CzechPointu nebo notáře.

Postup:

- ✎ CzechPoint nebo notář sepíše listinu o identifikaci, která obsahuje ověřené údaje klienta.
- ✎ Tuto listinu zašlou účetnímu do datové schránky.
- ✎ Poplatky za službu:
 - ⇒ CzechPoint: 200 Kč
 - ⇒ Notář: 1 000 Kč
- ✎ Pouhé ověření podpisu (např. na plné moci) není považováno za identifikaci klienta!

Tento způsob je považován za bezpečný, protože ověření provádí úředně oprávněná osoba.

DÁLKOVÁ IDENTIFIKACE – DRUHÁ VARIANTA

Podle § 11/7 AML zákona lze provést identifikaci klienta na dálku zasláním potřebných dokumentů.

Postup pro fyzickou osobu:

- ✎ Klient zašle dvě různé kopie dokladů totožnosti (např. občanský průkaz a pas, nebo občanský průkaz a řidičský průkaz).
- ✎ Klient zašle výpis z bankovního účtu, kde musí být vidět:
 - ⇒ Název klienta
 - ⇒ Číslo účtu
 - ⇒ Alespoň jedna transakce: Klient odešle z tohoto účtu účetnímu ověřovací platbu (např. platbu ve výši 1 Kč).
- ✎ Účetní následně zašle klientovi písemnou smlouvu k podpisu.

Postup pro právnickou osobu:

- ✎ Klient zašle doklad o existenci společnosti (např. výpis z obchodního rejstříku).
- ✎ Osoba jednající za společnost zašle dvě kopie svých dokladů totožnosti.
- ✎ Klient zašle výpis z firemního bankovního účtu s viditelnými údaji.
- ✎ Klient provede ověřovací platbu na účet účetního.
- ✎ Účetní zašle statutárnímu zástupci společnosti písemnou smlouvu k podpisu.

PODMÍNKY PRO POUŽITÍ DÁLKOVÉ IDENTIFIKACE:

- ✎ Účetní nesmí mít pochybnosti o totožnosti klienta nebo osoby, která za něj jedná.

- ✎ Musí být uzavřena písemná smlouva, nelze pracovat na základě ústní dohody.
- ✎ Identifikace není možná, pokud klient pochází z vysoce rizikové třetí země.

Dálková identifikace je užitečná zejména pro klienty, kteří nemohou být fyzicky přítomni, ale zároveň vyžaduje zvýšenou opatrnost, aby se předešlo rizikům podvodných transakcí.

KONTROLA KLIENTA

Kontrola klienta je klíčovým nástrojem pro prevenci praní špinavých peněz a financování terorismu. Povinné osoby jsou podle AML zákona (§ 9) povinny kontrolovat své klienty před zahájením obchodního vztahu nebo před uskutečněním jednotlivých transakcí.

ÚČEL KONTROLY KLIENTA

Kontrola klienta má zajistit, že:

- ✎ **Povinná osoba zná svého klienta a rozumí jeho činnosti.**
- ✎ **Identifikuje rizika spojená s klientem, včetně možného zapojení do nelegálních aktivit.**
- ✎ **Získá informace o účelu a povaze obchodního vztahu.**
- ✎ **Zaznamená a vyhodnotí neobvyklé nebo podezřelé transakce.**

Tato opatření pomáhají chránit finanční a obchodní prostředí před zneužitím k praní špinavých peněz nebo financování terorismu.

KDY JE POVINNÉ PROVÉST KONTROLU KLIENTA?

Podle § 9 AML zákona musí kontrola proběhnout v těchto případech:

Vznik povinnosti	Kdy se kontrola provádí?	AML zákon
Obchod přesahující 15000 EUR	Před provedením obchodu	§ 9/1/a) bod 1
Politicky exponovaná osoba (PEP)	Před provedením obchodu	§ 9/1/a) bod 2
Os.usazená ve vysoce rizik. 3.zemi	Před provedením obchodu	§ 9/1/a) bod 3
Vždy, když vznikne obchodní vztah	Na počátku a v průběhu vztahu	§ 9/1/b) a c)

Hranice 15 000 EUR (cca 375 000 Kč) se vztahuje na příjem nebo čistý obrát klienta, nikoli na částku, kterou bude účetní fakturovat!

DOPORUČENÍ PRO KONTROLU KLIENTA

- **Provádět kontrolu vždy, a to i v případech, kdy zákon výslovně neukládá povinnost kontroly.**
- **Přizpůsobit rozsah kontroly rizikovému profilu klienta a požadavkům interní směrnice společnosti.**
- **Monitorovat obchodní vztah průběžně, nejen při jeho vzniku.**
- **Včas aktualizovat informace o klientovi a jeho činnosti.**

Důsledná kontrola klienta pomáhá minimalizovat rizika nelegálních aktivit a zároveň chrání účetní a další povinné osoby před právními a finančními důsledky nedodržení AML předpisů.

RIZIKOVOST KLIENTA

Vyhodnocení rizikovosti klienta je nezbytným krokem při identifikaci a kontrole klienta. I když se na účetní nevztahuje povinnost vypracovat hodnocení rizik, je vhodné určitá rizika popsat v interní směrnici a postupovat podle nich při přijímání nových klientů.

KLASIFIKACE RIZIKOVOSTI KLIENTA

Každý klient je při identifikaci zařazen do jedné ze tří kategorií:

- **A – snížené riziko**
 - ⇒ Nízká míra rizika dle AML zákona, kdy lze aplikovat zjednodušenou identifikaci a kontrolu.
- **B – střední riziko**
 - ⇒ Standardní kategorie klientů, aplikuje se klasická identifikace a kontrola.
- **C – zvýšené riziko**
 - ⇒ Klient vykazuje některé z rizikových faktorů.
 - ⇒ Aplikuje se zvýšená kontrola klienta.

⇒ Možnost odmítnutí obchodu.

Vyhodnocení rizika se provádí **nejpozději při první identifikaci klienta** – tedy před začátkem obchodního vztahu nebo zahájením prací.

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ RIZIKOVOST KLIENTA

RIZIKOVÉ FAKTORY KLIENTA

- ✎ Obchodní vztah probíhá za neobvyklých okolností (např. bez fyzické přítomnosti).
- ✎ Klient má sídlo v zemi se zvýšeným rizikem praní špinavých peněz.
- ✎ Komplikovaná vlastnická struktura klienta, která neodpovídá jeho obchodní činnosti.
- ✎ Politicky exponovaná osoba (PEP) v rámci klienta, jeho vedení nebo skutečných majitelů.
- ✎ Činnost klienta je spojena se zvýšeným rizikem, např. směnárny, kasina, zprostředkovatelé finančních služeb.
- ✎ Časté využívání hotovosti ve velkém objemu.
- ✎ **Faktory týkající se produktů, služeb, transakcí nebo distribučních kanálů:** Privátní bankovníctví – vyšší anonymita klientů, používání anonymních produktů nebo transakcí (např. kryptoměny), přichozí platby od neznámých nebo nespřízněných osob, obchodní vztah nebo transakce bez osobní přítomnosti klienta nebo jednající osoby (bez elektronického podpisu nebo jiné formy ověření).
- ✎ **Faktory zeměpisného rizika:** Klient pochází ze země označené EU nebo mezinárodními institucemi jako riziková, země s vysokou úrovní korupce nebo organizovaného zločinu, země pod mezinárodními sankcemi, embargy nebo restrikcemi (např. EU, OSN), země, které podporují terorismus nebo v nich operují známé teroristické organizace.

DOPORUČENÍ PRO POSUZOVÁNÍ RIZIKOVOSTI KLIENTA

- ✎ **Provádět vyhodnocení rizik u všech klientů** před navázáním obchodního vztahu.
- ✎ **Pravidelně aktualizovat rizikový profil klienta** podle změn v jeho podnikání nebo právním postavení.
- ✎ **Zavést vnitřní postupy a směrnice** pro stanovení rizikovosti klienta a postupy kontroly.
- ✎ **Při zvýšeném riziku zvážit odmítnutí obchodního vztahu** nebo zvýšený monitoring transakcí.

Správné posouzení rizikovosti klienta pomáhá minimalizovat hrozby spojené s praním špinavých peněz a financováním terorismu a zároveň chrání účetní a další povinné osoby před právními a finančními následky.

KONTROLA KLIENTA

Kontrola klienta je klíčovou součástí principu "Poznej svého klienta" (KYC - Know Your Customer). Povinné osoby, včetně účetních, musí zajistit, že klient a jeho transakce nejsou spojeny s praním špinavých peněz nebo financováním terorismu.

Kontrola klienta se zaměřuje na:

- **Pochopení účelu a povahy zamýšlených obchodů.**
- **Analýzu následně realizovaných transakcí.**
- **Identifikaci podezřelých znaků.**

Tato kontrola se provádí **před zahájením obchodního vztahu** a v jeho průběhu podle stanovených pravidel.

KDY VZNIKÁ POVINNOST PROVÉST KONTROLU KLIENTA?

AML zákon stanovuje konkrétní situace, kdy je kontrola klienta povinná. Před provedením obchodu, pokud je obchod v hodnotě 15000 EUR a víc, pokud se jedná o politicky exponovanou osobu nebo osobu usazenou ve vysoce rizikové třetí zemi.

Hranice 15 000 EUR (cca 375000 Kč) se vztahuje na příjem či obrát klienta, nikoliv na částku fakturovanou účetním. Vzhledem k nízkému limitu se doporučuje kontrolovat klienty vždy.

POSTUP KONTROLY KLIENTA

- Identifikace klienta
- Ověření totožnosti fyzické nebo právnické osoby.
- Kontrola dokladů a jejich platnosti.
- Vyhodnocení rizikovosti klienta
- Zařazení do kategorie A, B nebo C podle rizikových faktorů.
- Analýza obchodního vztahu a transakcí
- Ověření původu finančních prostředků.
- Pochopení účelu obchodního vztahu.

- ✎ Monitoring obchodního vztahu
- ✎ Pravidelná kontrola klienta během spolupráce.
- ✎ Aktualizace informací o klientovi (např. změna vlastnické struktury).
- ✎ Oznamovací povinnost
- ✎ Pokud účetní zjistí podezřelou transakci, musí tuto skutečnost nahlásit Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ).

DOPORUČENÍ K PROVÁDĚNÍ KONTROLY KLIENTA

- ✎ Provádět kontrolu všech klientů před zahájením spolupráce.
- ✎ Sledovat a aktualizovat rizikový profil klienta.
- ✎ Vést dokumentaci k provedeným kontrolám a identifikaci klientů.
- ✎ V případě podezřelých znaků provést hloubkovou kontrolu nebo zvážit odmítnutí spolupráce.

Správná kontrola klienta chrání účetní před právními důsledky a zároveň zamezuje nelegálním aktivitám spojeným s praním špinavých peněz.

Kromě prvotní identifikace a kontroly klienta je důležité nastavit pravidelné **periodické ověřování** údajů a rizikovosti klienta.

INTERVAL PRO PERIODICKOU KONTROLU

V interní směrnici je vhodné stanovit frekvenci pravidelné kontroly klienta, například:

- ✎ **Před odesláním daňového přiznání (DPH, DPPO, DPFO).**
- ✎ **Před odesláním podkladů k daňovému přiznání.**
- ✎ **Před odesláním účetní závěrky do sbírky listin.**
- ✎ **Před uzavřením účetního období.**
- ✎ **Minimálně 1× ročně u aktivních klientů.**
- ✎ **U klientů se zvýšeným rizikem častější kontrola (např. každé čtvrtletí).**

KONTROLA KLIENTA V ESM

Kontrola klienta zahrnuje ověření zápisu v Evidenci skutečných majitelů (ESM), která slouží k identifikaci osob s rozhodujícím vlivem v právnických osobách. Správné a aktuální údaje v ESM jsou klíčové pro splnění povinností podle zákona o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (AML zákon).

PŘÍSTUP K EVIDENCI SKUTEČNÝCH MAJITELŮ

Účetní může prověřovat skutečné majitele prostřednictvím:

- **Veřejného přístupu (dostupného pro každého):** Nezobrazuje detailní osobní údaje (např. přesnou adresu, datum narození). Chybí podrobný popis vztahů mezi vlastníky.
- **Dálkového přístupu Ministerstva spravedlnosti (doporučený):** Umožňuje přístup k plným údajům potřebným pro AML kontrolu. Nutné o něj požádat Ministerstvo spravedlnosti.

KDO JE SKUTEČNÝ MAJITEL?

Skutečný majitel je fyzická osoba, která je koncovým příjemcem nebo osobou s koncovým vlivem na právnickou osobu.

Podle § 4 zákona č. 37/2021 Sb. se za skutečného majitele považuje osoba, která:

- Vlastní více než 25 % podílu v korporaci nebo hlasovacích práv.
- Má právo na více než 25 % podílu na zisku nebo likvidačním zůstatku.
- Uplatňuje rozhodující vliv na řízení společnosti, a to i nepřímo přes jiné osoby.
- Ovládá firmu jinými prostředky (např. přes akcionářské dohody).

VÝZNAMNÉ NESROVNALOSTI V ESM

Nesprávný nebo chybný zápis v ESM může mít vážné důsledky, včetně blokace výplaty podílů na zisku.

Mezi nejzávažnější nesrovnalosti patří:

- V ESM není zapsán žádný skutečný majitel, ačkoliv existuje.
- Nejsou zapsáni všichni skuteční majitelé.
- Jsou zapsány nesprávné osoby jako skuteční majitelé.
- Struktura vztahů v ESM zahrnuje vysoce rizikové třetí země.

ZVLÁŠTNÍ PŘÍPADY KONTROLY SKUTEČNÝCH MAJITELŮ

- **Skutečný majitel je PEP (politicky exponovaná osoba):** Vyžaduje zesílenou kontrolu. Nutno prověřit původ jeho majetku a možné riziko korupce.
- **Na skutečného majitele jsou uvaleny mezinárodní sankce:** Je nutné okamžitě oznámit podezřelý obchod a podniknout kroky k ochraně účetní jednotky.

DOPORUČENÍ PRO ÚČETNÍ

- Pravidelně ověřovat údaje v ESM u všech právnických osob, se kterými spolupracují.
- Při nesrovnalostech v zápisu upozornit klienta, aby provedl opravu údajů.

- ✎ V případě významných nesrovnalostí zvážit ukončení spolupráce nebo nahlášení podezřelé transakce.
- ✎ Zvážit zřízení dálkového přístupu k ESM, aby bylo možné provádět detailní kontrolu skutečných majitelů.

POVINNOST NEUSKUTEČNĚNÍ OBCHODU

Účetní má povinnost odmítnout obchod nebo navázání obchodního vztahu, případně ukončit stávající obchodní vztah, pokud nelze řádně provést identifikaci nebo kontrolu klienta. Tato povinnost vychází z AML zákona a je klíčová pro prevenci praní špinavých peněz a financování terorismu.

SITUACE, KDY MUSÍ ÚČETNÍ ODMÍTNOUT OBCHOD NEBO UKONČIT OBCHODNÍ VZTAH:

1. Klient nespolupracuje při identifikaci nebo kontrole

Účetní neuskuteční obchod, pokud klient Odmítne podstoupit identifikaci, nepředloží oprávnění podle AML zákona, neposkytne součinnost při kontrole.

2. Nelze provést identifikaci nebo kontrolu

Účetní musí odmítnout obchod nebo navázání obchodního vztahu, pokud z jakéhokoli důvodu není možné provést identifikaci nebo kontrolu klienta.

3. Pochybnosti o pravdivosti údajů nebo dokladů

Obchod nebude uskutečněn, pokud má účetní důvodné pochybnosti o pravdivosti informací poskytnutých klientem pravosti předložených dokladů.

4. Obchod s politicky exponovanou osobou (PEP)

Účetní nesmí uskutečnit obchod s politicky exponovanou osobou (PEP), pokud není znám původ peněžních prostředků nebo jiného majetku použitého v transakci.

V případě nejasného původu prostředků se doporučuje provést zesílenou kontrolu nebo obchod zcela odmítnout.

DŮSLEDKY NEUSKUTEČNĚNÍ OBCHODU

- ✎ Pokud účetní odmítne obchod, je nutné o tom vést záznam.
- ✎ V případě podezření na nezákonnou činnost je povinností účetního oznámit podezřelý obchod Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ).
- ✎ Pokud není možné ukončit obchodní vztah kvůli zvláštním právním předpisům, účetní musí o klientovi provádět zvýšený monitoring.

Neuskutečnění obchodu je klíčovým ochranným opatřením pro účetní i jejich klienty, zabraňuje zapojení do nezákonných praktik a minimalizuje rizika spojená s praním špinavých peněz nebo financováním terorismu.

POVINNOST UCHOVÁVAT INFORMACE

Účetní jsou povinni uchovávat veškeré relevantní informace související s identifikací a kontrolou klienta, a to po dobu 10 let od:

- uskutečnění obchodu mimo obchodní vztah, **nebo**
- ukončení obchodního vztahu s klientem.

Rozsah uchovávaných informací

Po stanovenou dobu musí účetní uchovávat následující dokumenty a údaje:

- Identifikační a další údaje získané při identifikaci klienta.
- Kopie dokladů předložených k identifikaci.
- Údaj o tom, kdo a kdy provedl první identifikaci klienta.
- Informace a kopie dokumentů získané v rámci kontroly klienta.
- Záznamy o veškerých krocích provedených při identifikaci a kontrole klienta, včetně informací o obtížích spojených s těmito kroky.
- Záznamy o posouzení a stanovení rizikového profilu klienta, včetně volby opatření přijatých vůči klientovi a posouzení skutečností vedoucích k oznámení podezřelého obchodu.
- Dokumenty odůvodňující výjimku z identifikace a kontroly klienta podle §13a.
- V případě zastupování originál nebo ověřenou kopii plné moci či číslo jednací rozhodnutí soudu o jmenování opatrovníka.

Doba uchovávání

- Všechny údaje a doklady o obchodech spojených s povinností identifikace se uchovávají **10 let po uskutečnění obchodu nebo ukončení obchodního vztahu.**
- Po uplynutí této lhůty musí být dokumenty bezpečně zlikvidovány v souladu s platnými předpisy o ochraně osobních údajů.

Správné uchovávání informací je nezbytné pro plnění povinností podle AML zákona a pomáhá zajistit ochranu před právními a finančními důsledky spojenými s neplněním povinností identifikace a kontroly klientů.

OZNÁMENÍ O PODEZŘELÉM OBCHODU

Účetní má povinnost bezodkladně oznámit podezřelý obchod příslušným orgánům. Oznámení se provádí podle povolání:

- Účetní oznamuje podezřelý obchod přímo Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ).
- Daňový poradce oznamuje podezřelý obchod Komoře daňových poradců.
- Auditor oznamuje podezřelý obchod Komoře auditorů.

Náležitosti oznámení

Oznámení podezřelého obchodu musí obsahovat:

- Identifikační údaje osoby, které se oznámení týká.
- Identifikační údaje všech dalších účastníků obchodu, které jsou v době oznámení k dispozici.
- Podstatné okolnosti obchodu, včetně veškerých relevantních informací, které mohou mít souvislost s podezřelým obchodem.
- Jakékoli další informace, které mohou být významné pro posouzení obchodu z hlediska opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu.

Důležité upozornění

- Oznámení musí být podáno písemně – nelze jej učinit ústně.
- V oznámení se neuvádějí údaje o zaměstnanci povinné osoby nebo jiné osobě činné pro povinnou osobu jinak než v základním pracovněprávním vztahu, která podezřelý obchod zjistila.

Postup po podání oznámení

Po podání oznámení nesmí účetní informovat klienta ani třetí osoby o tom, že byl obchod nahlášen na FAÚ. Jakékoli prozrazení oznámení by mohlo narušit vyšetřování a znamenat porušení povinností stanovených AML zákonem.

Správné a včasné oznámení podezřelého obchodu pomáhá předcházet legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a chrání účetní před možnými právními důsledky.

PODEZŘELÝ OBCHOD

Podezřelý obchod je jakýkoli obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření, že:

- ✎ je snaha o legalizaci výnosů z trestné činnosti,
- ✎ užité prostředky jsou určeny k financování terorismu,
- ✎ obchod jinak souvisí s financováním terorismu,
- ✎ existuje jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat.

Podezřelým obchodem se rozumí zejména situace, kdy:

✎ Neobvyklé operace s hotovostí

Klient provádí výběry nebo převody na jiné účty bezprostředně po hotovostních vkladech (§ 6 písm. a).

Klient během jednoho dne nebo ve dnech bezprostředně následujících uskuteční výrazně více peněžních operací, než je pro jeho činnost obvyklé (§ 6 písm. b).

✎ Nepřiměřený počet účtů

Počet účtů zřizovaných klientem je nepřiměřený vzhledem k předmětu jeho podnikání nebo majetkovým poměrům (§ 6 písm. c).

✎ Ekonomicky nelogické transakce

Klient provádí převody majetku, které zjevně nemají ekonomický důvod, nebo provádí složité či neobvykle objemné obchody (§ 6 písm. d).

Prostředky, s nimiž klient nakládá, neodpovídají jeho podnikatelské činnosti nebo majetkovým poměrům (§ 6 písm. e).

✎ Zneužívání účtu

Účet je využíván v rozporu s účelem, pro který byl zřízen (§ 6 písm. f).

✎ Krytí identity

Klient vykonává činnosti, které mohou napomáhat zastření jeho totožnosti nebo totožnosti skutečného majitele (§ 6 písm. g).

✎ Zvýšené geografické riziko

Klientem nebo skutečným majitelem je osoba ze státu, který nedostatečně nebo vůbec neuplatňuje opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (§ 6 písm. h).

✎ Nesrovnalosti v identifikaci

Povinná osoba má pochybnosti o pravdivosti získaných identifikačních údajů o klientovi (§ 6 písm. i).

Klient odmítá podrobit se kontrole nebo odmítá uvést identifikační údaje osoby, za kterou jedná (§ 6 písm. j).

POSTUP PŘI ZJIŠTĚNÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU

Pokud účetní zaznamená **jakýkoli z výše uvedených znaků**, je povinen:

- ✎ **Provést důkladnou kontrolu klienta a obchodu.**
- ✎ **Zdokumentovat podezřelé skutečnosti a vyhodnotit závažnost situace.**
- ✎ **Bezodkladně oznámit podezřelý obchod na FAÚ.**

Řádné posouzení a včasné oznámení podezřelého obchodu **pomáhá předcházet legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu** a chrání účetní před právní odpovědností.

ZAVEDENÍ STRATEGIÍ A VNITŘNÍCH POSTUPŮ KONTROLY A KOMUNIKACE

Povinná osoba je povinna zavést a uplatňovat **odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace**, které mají za cíl:

- ✎ **zmírnit a účinně řídit rizika** legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- ✎ **naplnit povinnosti** stanovené zákonem, zejména na základě hodnocení rizik podle § 21a AML zákona.

SYSTÉM VNITŘNÍCH ZÁSAD

Povinná osoba uvedená v § 2/1 písm. a) až d) a h) je povinna do 60 dnů od vzniku povinnosti písemně vypracovat systém vnitřních zásad, který zahrnuje:

- ✎ **Postupy a kontrolní opatření k plnění AML povinností.**
- ✎ **Písemné hodnocení rizik podle § 21a/2.**
- ✎ **Průběžné aktualizace systému.**
- ✎ **Schválení statutárním orgánem povinné osoby.**

Účetní OSVČ a účetní firmy spadají pod § 2/1 písm. e) AML zákona, proto se na ně **nevztahuje** povinnost písemně vypracovat systém vnitřních zásad.

Nicméně, pokud účetní **zaměstnává jiné osoby** (či spolupracuje s externisty, je **vhodné** vypracovat strategie a postupy písemně, například ve formě **vnitřní směrnice**. Takový dokument usnadní interní komunikaci a zajistí jednotný postup při plnění AML povinností.

HODNOCENÍ RIZIK

Povinná osoba uvedená v § 2/1 písm. a) až d) a h), která nepodléhá výjimce podle § 21/3 nebo 4, musí do 60 dnů písemně vypracovat hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Toto hodnocení zahrnuje:

- **Rizika spojená s typy obchodů a obchodních vztahů,**
- **Rozsah AML povinností,** který odpovídá aktivitám povinné osoby.

Účetní OSVČ a účetní firmy spadají pod § 2/1 písm. e) AML zákona, a proto nemají povinnost písemného hodnocení rizik.

ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ A EXTERNÍCH SPOLUPRACUJÍCÍCH ÚČETNÍCH

Povinná osoba je povinna zajistit školení zaměstnanců a externích spolupracovníků, kteří se mohou při výkonu své činnosti setkat s podezřelými obchody.

Periodicita školení

- ✎ Školení se provádí minimálně jednou za 12 měsíců.
- ✎ Před nástupem na příslušné pracovní místo musí být zaměstnanci proškoleni.

Obsah školení

Školení zahrnuje zejména:

- ✎ Typologii a znaky podezřelých obchodů,
- ✎ Požadavky na identifikaci a kontrolu klienta,
- ✎ Postupy pro zjišťování rizikových faktorů klienta,
- ✎ Postupy při odhalení podezřelého obchodu.

Účetní nebo účetní firma průběžně doplňuje a aktualizuje obsah školení dle aktuálních předpisů a doporučení.

SANKCE PRO POVINNÉ OSOBY

Povinné osoby, včetně účetních a účetních firem, mohou čelit sankcím za neplnění povinností dle zákona proti praní špinavých peněz (AML). Níže uvedená tabulka detailně popisuje jednotlivé přestupky, jejich právní úpravu a maximální možné sankce.

Přestupek	Popis	Ustanovení	Maximální výše sankce
Identifikace klienta	Povinná osoba neprovede nebo nesprávně provede identifikaci klienta v případech, kdy je to zákonem vyžadováno.	§ 7 - § 8, § 44/1 písm. a)	10 mil. Kč
Kontrola klienta	Povinná osoba neprovádí nebo nesprávně provádí průběžnou kontrolu klienta v rámci obchodního vztahu.	§ 9, § 44/1 písm. b)	10 mil. Kč
Zesílená kontrola klienta	Povinná osoba neprovede zesílenou kontrolu klienta, přestože jsou splněny podmínky pro její provedení (např. klient ze země s vyšším rizikem).	§ 9a, § 44/1 písm. b)	10 mil. Kč

Provede kontrolu, když nemá	Povinná osoba neoprávněně provede identifikaci a kontrolu klienta, což může vést k neoprávněnému zpracování osobních údajů.	§ 9b, § 44/2 až 5	200 tis. Kč
Provede kontrolu a způsobí vyšší újmu	Neoprávněná kontrola klienta způsobí klientovi vyšší finanční nebo jinou újmu.	§ 9b, § 44/2 až 5	1 mil. Kč
Uskuteční obchod, když nemá	Povinná osoba provede obchod nebo umožní transakci, i když k tomu nejsou splněny zákonné podmínky.	§ 15, § 44/1 písm. c)	10 mil. Kč
Neupozorní klienta na nesrovnalosti v ESM	Povinná osoba neinformuje klienta o tom, že jeho údaje nesouhlasí s evidencí skutečných majitelů (ESM).	§ 15a, § 44a/1 písm. a)	100 tis. Kč
Neoznámí nesrovnalosti v ESM soudu	Povinná osoba neoznámí nesrovnalosti mezi identifikačními údaji klienta a evidencí skutečných majitelů příslušnému soudu.	§ 15a, § 44a/1 písm. b)	1 mil. Kč
Nearchivuje údaje a doklady	Povinná osoba neuchovává identifikační údaje a dokumenty po zákonem stanovenou dobu.	§ 16, § 44/1 písm. d)	10 mil. Kč
Neoznámí podezřelý obchod	Povinná osoba nezajistí oznámení podezřelé transakce Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ).	§ 18, § 46/1	5 mil. Kč
Neodloží splnění příkazu	Povinná osoba neprovede povinné odložení podezřelé transakce, čímž umožní její realizaci.	§ 20, § 47	10 mil. Kč
Nezpracuje systém vnitřních zásad	Povinná osoba nevypracuje interní systém zásad a opatření k naplnění AML povinností.	§ 21, § 48/1	10 mil. Kč
Nevytvoří hodnocení rizik	Povinná osoba neprovede povinné hodnocení rizik souvisejících s AML.	§ 21a, § 48/4	1 mil. Kč
Neurčí kontaktní osobu	Povinná osoba neurčí odpovědnou kontaktní osobu pro komunikaci s FAÚ.	§ 22, § 46/2	1 mil. Kč
Neurčí pověřenou osobu	Povinná osoba nezajistí jmenování osoby odpovědné za dodržování AML postupů v organizaci.	§ 22a, § 48/5	1 mil. Kč
Neoznámí kontaktní osobu	Povinná osoba neohlásí FAÚ jmenování kontaktní osoby.	§ 22, § 45/5	10 mil. Kč
Neproškolí zaměstnance	Povinná osoba nezajistí pravidelné školení zaměstnanců o AML povinnostech.	§ 23, § 48/6	5 mil. Kč
Porušení mlčenlivosti	Povinná osoba neoprávněně sdělí informace související s podezřelou transakcí nebo AML šetřením.	§ 38/1-3, § 43/4	200 tis. Kč
Závažné porušení mlčenlivosti	Povinná osoba sdělí informace o podezřelém obchodu, čímž vážně ohrozí vyšetřování nebo umožní vyhnout se sankcím.	§ 38/1-3, § 43/5	1 mil. Kč
Nesplní opatření k nápravě	Povinná osoba neprovede opatření stanovená dohledovým	§ 35/13, § 47a	1 mil. Kč

	orgánem k nápravě zjištěných nedostatků.		
Závažné porušování povinností	Povinná osoba soustavně nebo opakovaně porušuje vybrané AML povinnosti.	Opakované nebo soustavné porušování vybraných přestupků	30 mil. Kč
Kvalifikovaná sankce pro finanční instituce	V případě porušení AML povinností úvěrovou nebo finanční institucí může být sankce výrazně vyšší.	Vybrané přestupky	130 mil. Kč

Sankce pro zaměstnance účetního nebo externí účetní:

Zaměstnanci účetního nebo externí účetní mohou čelit pokutě až 1 mil. Kč, pokud svým jednáním způsobí, že účetní poruší AML zákon!

Sankce se mohou lišit v závislosti na závažnosti a opakování přestupku.

Při závažném porušení může dojít i k dalším právním postihům.

Účetní a účetní firmy by měly mít zavedené interní procesy, které minimalizují riziko porušení AML povinností.

DOKUMENTY PRO PROFESI ÚČETNÍ

Účetní, ať už OSVČ nebo účetní firma, musí splňovat povinnosti vyplývající ze zákona proti praní špinavých peněz (AML) a dalších relevantních právních předpisů. Některé dokumenty jsou povinné, jiné se doporučuje zavést jako součást prevence a efektivního řízení rizik.

POVINNÉ DOKUMENTY A ZÁZNAMY

Identifikace a kontrola klienta jsou základní povinnosti účetních dle AML zákona. Kromě toho se doporučuje nastavit interní pravidla, která zajistí systematické a řádné plnění AML povinností.

SEZNAM DOPORUČENÝCH A POVINNÝCH DOKUMENTŮ

Stanovení pověřené osoby

Pokud účetní firma má více než jednoho člena statutárního orgánu, je nutné určit pověřenou osobu odpovědnou za plnění AML povinností.

Tato osoba odpovídá za správné nastavení procesů a komunikaci s dohledovými orgány.

Stanovení kontaktní osoby na FAÚ (nová povinnost od 1. 2. 2024)

Povinné osoby musí určit konkrétní osobu odpovědnou za komunikaci s Finančním analytickým úřadem (FAÚ).

Tato osoba zajišťuje hlášení podezřelých transakcí a dodržování souvisejících povinností.

Záznam o školení pracovníků

Povinná osoba je povinna nejméně jednou za 12 měsíců školit své zaměstnance a externí spolupracovníky, pokud se mohou setkat s podezřelými obchody.

O školení je třeba vést záznam, který obsahuje seznam proškolených osob, datum a obsah školení.

Záznam o kontrole plnění AML povinností (vnitřní kontrola AML)

Pravidelné provádění vnitřní kontroly a vyhodnocení plnění AML povinností.

Záznam by měl obsahovat datum provedení kontroly, její závěry a případná doporučená opatření.

Vnitřní strategie a postupy

Dokument, který definuje postupy identifikace klienta, kontrolní mechanismy a reakce na podezřelé transakce.

Přestože účetní nemají povinnost vypracovat písemný systém vnitřních zásad, pro firmy s více zaměstnanci je jeho vytvoření doporučeno.

Hodnocení rizik

Povinná osoba provádí analýzu rizik spojených s legalizací výnosů z trestné činnosti a financováním terorismu.

Pro účetní není povinné zpracovávat hodnocení písemně, ale je vhodné jej mít pro interní potřebu.

Zavedení vnitřního oznamovacího systému (pro zaměstnavatele)

Povinnost pro účetní firmy, které zaměstnávají více než 50 zaměstnanců, vyplývá ze zákona o ochraně oznamovatelů.

Tento systém umožňuje zaměstnancům bezpečně hlásit podezření na neetické nebo protiprávní jednání.

Stanovení pověřené osoby podle zákona o ochraně oznamovatelů a její poučení

Povinnost jmenovat osobu, která bude přijímat a vyhodnocovat oznámení v rámci vnitřního oznamovacího systému.

Tato osoba by měla být řádně proškolená a poučena o svých povinnostech.

Odkaz na vnitřní oznamovací systém na webu

Pokud je účetní firma povinná zavést vnitřní oznamovací systém, musí zveřejnit odkaz na tento systém na svých webových stránkách.

To zajišťuje transparentnost a umožňuje oznamovatelům snadný přístup k informacím o podávání oznámení.

Účetní, kteří jsou povinnými osobami dle AML zákona, by měli vést pečlivou evidenci a zajistit, že mají nastavené všechny potřebné procesy. I když některé dokumenty nejsou zákonnou povinností, jejich zavedení pomůže minimalizovat rizika a zajistit soulad s právními předpisy.

ZÁVĚR

Dodržování AML povinností byste rozhodně neměli podceňovat. Jak bylo uvedeno, za jejich nesplnění hrozí vysoké sankce, které mohou mít vážné důsledky pro vaše podnikání.

Abychom usnadnili evidenci a kontrolu, doporučuji vést pro každého klienta samostatný spis, obdobně jako lékaři vedou zdravotní dokumentaci. Rovněž je vhodné nastavit systém pravidelných kontrol, podobně jako chodíme na preventivní prohlídky.

Pokud spravujete větší množství klientů nebo si chcete být v oblasti AML jistější, může být přínosné absolvovat odbornější školení.

Tento materiál je sestaven speciálně pro externí účetní, aby co nejvíce usnadnil orientaci v AML povinnostech.

Vzory dokumentů jsou pouze ilustrativní, slouží jako inspirace a nejsou závazné. Každý účetní by si je měl přizpůsobit podle vlastních potřeb a praxe. Vydavatel nenese odpovědnost za jejich použití.

Věřím, že vám tento materiál přinese užitečné informace pro vaši účetní praxi.